

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНО-
ГУМАНІТАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА PR-МЕНЕДЖМЕНТУ

Допущено до захисту
на засіданні кафедри журналістики та PR менеджменту
(протокол № 10 від 12 травня 2026 р.)
В.о завідувача кафедри _____ Роман ШУЛИК

Кваліфікаційна робота у формі медіапроекту
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
на тему: «Лонгрід про ставлення до іноземних військових, які служать в
українській армії: особливості планування та реалізації»

Виконала студентка 4 курсу,
групи Ж-41
Спеціальності 061 «Журналістика»
Бутеєць Надія Василівна

Керівник – Кандидат психологічних
наук, доцент КОСТЮЧЕНКО Олексій
Миколайович
Рецензент – докторка філологічних
наук, професорка ЯНКОВСЬКА Жанна
Олександрівна

Острог, 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	12
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИБОРУ ІДЕЇ ТА ФОРМАТУ	
МЕДІАПРОЄКТУ.....	12
1.1 Обґрунтування вибору проблематики медіапроєкту.....	12
1.2 Проблема медіапроєкту в джерелах та літературі.....	16
1.3 Формати та практичні кейси з вирішення окремих аспектів проблематики медіапроєкту.....	19
1.4 Обґрунтування вибору формату медіапроєкту.....	22
1.5 Класифікації медіапроєкту.....	23
Висновки до 1 розділу.....	24
РОЗДІЛ 2.....	26
ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ МЕДІАПРОЄКТУ...	
26	
2.1 Управління змістом медіапроєкту.....	26
2.2 Управління часом у медіапроєкті.....	30
2.3 Управління ресурсами та закупівлями медіапроєкту.....	31
2.4 Управління вартістю медіапроєкту.....	33
2.5 Управління якістю медіапроєкту.....	34
2.6 Управління ризиками медіапроєкту.....	35
2.7 Управління командою медіапроєкту.....	37
2.8 Управління комунікаціями медіапроєкту.....	38
2.9 Моніторинг виконання медіапроєкту.....	40
Висновки до 2 розділу.....	40
РОЗДІЛ 3.....	42
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДІАПРОЄКТУ.....	42
3.1 Проблеми з практичною реалізацією проєкту.....	42
3.2 Особливості реалізації медіапроєкту.....	44
3.3 Рекомендації щодо покращення розробки та реалізації медіапроєкту.....	47
Висновки до 3 розділу.....	49
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	55
I. Нормативно-правові акти.....	55
II. Основна література та методичні посібники.....	55
III. Матеріали медіа, аналітичні звіти та статті.....	56

IV. Академічні та іноземні джерела.....	58
V. Матеріали соціальних мереж та кейси.....	59
Додатки.....	61
СТРУКТУРА РОЗБИТТЯ РОБІТ МЕДІАПРОЄКТУ.....	61
(Work Breakdown Structure– WBS).....	61
СТРУКТУРА РЕСУРСІВ МЕДІАПРОЄКТУ.....	63
(Resource Breakdown Structure– RBS).....	63
Посилання на лонгрід.....	64

ВСТУП

Актуальність теми медіапроєкту. З початком повномасштабного вторгнення у 2022 році Україна стала унікальним майданчиком, де пліч-о-пліч із громадянами нашої держави воюють тисячі іноземних добровольців. Як у спеціалізованих іноземних підрозділах так і у звичайних українських бригадах. Станом на 2026 рік вони є невід’ємною складовою оборонної стратегії, проте рівень їхньої інтеграції в правове та соціальне поле залишається на жаль недостатнім. Все частіше Міністерство Оборони України говорить про залучення нового мобілізаційного ресурсу маючи на увазі іноземців або осіб без громадянства. Основна проблема, яку піднімає моє дослідження, полягає в існуванні «невидимих бар’єрів» – мовних, культурних та бюрократичних, які перешкоджають іноземцям отримувати належний соціальний захист. Через відсутність родинних зв’язків в Україні та недостатнє знання внутрішнього законодавства іноземні військові часто опиняються в інформаційній ізоляції, особливо після отримання важких поранень. Що призводить до їх розчарування у нашій країні і залишення служби.

Метою цієї роботи є комплексне дослідження механізмів соціальної підтримки іноземних бійців та виявлення конкретних прогалин у системі виплат і реабілітації після поранення. Ключовим інструментом дослідження виступає глибинне інтерв’ю з військовослужбовцем, з Канади, який пройшов шлях від піхотинця до оператора БПЛА після важкої ампутації нижньої кінцівки. Це інтерв’ю дозволяє верифікувати теоретичні дані реальними фактами: затримками виплат, труднощами в комунікації з медиками, особисті переживання та особливостями перепідготовки. Використання особистого досвіду героя як кейс-стаді допомагає перевести абстрактні юридичні проблеми у площину живої історії, зрозумілої широкій аудиторії.

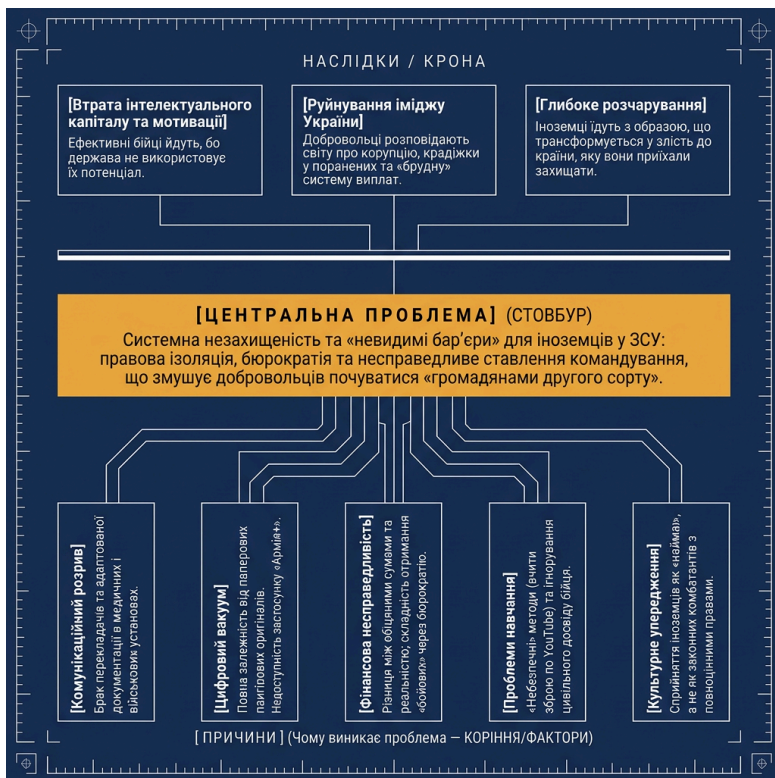
Важливість теми підсилюється етичним аспектом: іноземці, які підписують контракт із ЗСУ, є законними комбатантами, а отже, держава несе перед ними повну відповідальність [1; 2]. Коли борець, що володіє високою

технічною експертизою, місяцями чекає на компенсацію за поранення, це створює негативний прецедент і виставляє Україну як державу яка не цінує своїх захисників які через нерозуміння бюрократичної системи не завжди можуть пожалітися на це аби знайти вирішення проблеми. Дослідження фокусується на тому, як бюрократична неповороткість впливає на людську гідність та довіру до державних інституцій і загальне враження про українців. Аналіз ситуації через призму інтерв'ю демонструє, що проблема часто полягає не у відсутності коштів, а у відсутності адаптованих каналів комунікації для іноземців, а інколи відсутність елементарної людяності і підтримки від командування чи державних установ [16].

Особливу цінність дослідженню додає аналіз переходу поранених бійців у високотехнологічні підрозділи. Кейс героя, який самостійно опанував пілотування дронів під час реабілітації за кордоном, піднімає питання ефективності використання людського капіталу в ЗСУ. Дослідження аргументує необхідність створення спеціалізованих програм для іноземців, які б дозволяли інтегрувати їхній інтелектуальний потенціал та попередній цивільний досвід у сучасну війну технологій, оминаючи мовні труднощі штурмових підрозділів [17]. Результатом дослідження має стати не просто журналістський матеріал, а ґрунтовний аналіз, що може стати підґрунтям для змін у підходах до роботи з іноземним контингентом. Висвітлення реальних історій через інтерв'ю допомагає запобігти інформаційним маніпуляціям з боку ворога та зміцнює міжнародний імідж України як держави, що цінує кожного, хто став на її захист. А також показує іноземцям що нам не байдуже і ми готові до змін. Це інтерв'ю допомогло як мінімум моєму герою, Джейсону. Він був щиро вражений що українці хочуть про це чути, хочуть про це читати і найголовніше справді роблять це для того аби змінюватися. Це був сигнал для нього що його вибір поважають і цінують. Що для України він не лише ресурс, а в першу чергу особистість, людина права якої ми хочемо захистити. Хоч здається що інтерв'ю дуже складне і депресивне насправді воно дає надію на зміни і покращення. Як мінімум ця тема перестане

бути настільки татуйованою. Я вважаю що український народ готовий до правди і відгукнеться на заклик до змін системи яка не пристосовується до викликів нового часу із необхідною швидкістю і якістю.

Проблема, яка вирішується в медіапроекті.

[Рис. 1.1.1. Дерево проблем медіапроекту]

Центральною проблемою, на розв'язання якої спрямований цей медіапроект, є відсутність комплексної системи соціальної, правової та професійної інтеграції іноземних добровольців у лавах ЗСУ та Сил Оборони, що призводить до виникнення перепон та відчуття іноземцями статусу «громадян другого сорту» (рис. 1.1.1) [16; 22].

Корінням проблеми є: *інформаційно-комунікаційний розрив* – відсутність адаптованих каналів комунікації (перекладачів, документації іноземними мовами) у військових та медичних установах; критична залежність іноземця від паперових оригіналів документів та відсутність цифрової інтеграції (наприклад, недоступність сервісів «Армія+» для іноземців) [16; 22]; невідповідність між обіцяними при рекрутингу сумами та реальними

виплатами, що посилюється складністю отримання бойових доплат через бюрократію [13; 17]; непрофесійні та небезпечні методи навчання та ігнорування цивільного/технічного досвіду іноземців при призначенні на посади. Іноземцям набагато складніше переводитися із одного підрозділу в інший, хоча часто такі проблеми є і в українських військових. Але для іноземних добровольців окрім людського фактора і залежності від командира це також залежність від документації і неможливості зробити це в цифровому онлайн режимі. Це також стосується і подачі документів стосовно відпусток і т.д. Як приклад спробуйте додзвонитися до англомовного оператора ПриватБанку аби вирішити якусь проблему. Можу запевнити що англомовний оператор буде дуже зайнятим або відсутнім. Загальний рівень володіння англійською мовою в таких установах дуже низький особливо у невеликих містечках. Це стосується не лише банків, а всіх важливих державних установ. Ще однією проблемою є сприйняття іноземців як «найманців», а не як законних комбатантів з повноцінними правами [30].

Центральною проблемою є системна незахищеність іноземного добровольця, яка проявляється у правовій ізоляції, неналежному медичному забезпеченні та несправедливому ставленні з боку командування, що ставить під загрозу людську гідність тих, хто став на захист України [15]. Як наслідок виникає втрата мотивації та «інтелектуального капіталу». Ефективні фахівці змушені самотійно шукати шляхи перенавчання, оскільки держава не пропонує програм інтеграції їхнього потенціалу [17; 24]. Формується негативний імідж України серед міжнародних партнерів через розповіді добровольців про системні проблеми. А також поглиблюється прірва між іноземцями та українським суспільством.

Висновок. Медіапроект через інструмент інтерв'ю з героєм прагне перевести ці абстрактні проблеми у площину живої історії, щоб стимулювати зміни у підходах до роботи з іноземним контингентом. Вирішення проблеми полягає не лише у фінансуванні, а й у створенні прозорої екосистеми супроводу іноземця від моменту підписання контракту до повної реабілітації

чи звільнення. А також покращить розуміння мотивації військових з інших країн для українських військових і цивільних.

Обґрунтування вибору формату медіапроєкту. Обрано формат інтерв'ю з елементами сторітелінгу, оскільки після консультації з редакторкою медіа стало зрозуміло, що особиста історія героя значно краще сприймається аудиторією, ніж сухий аналітичний текст який прочитають одиниці [10]. Спочатку планувалося створити лонгрід про загальні проблеми іноземців у ЗСУ, але саме фокус на одній людині дозволив перетворити складні бюрократичні питання на зрозумілу та живу історію яку хочеться дочитати і задуматися. Такий текстовий формат є найбільш оптимальним, адже він не потребує великих коштів чи значних технічних ресурсів, проте виглядає професійно завдяки якісним фото та щирій розмові [7; 10].

Мета медіапроєкту полягає у вирішенні проблеми системної незахищеності та інформаційної ізоляції іноземних добровольців через розробку та реалізацію медіапродукту у форматі інтерв'ю з елементами сторітелінгу та збільшення медійної впізнаваності проблеми.

Для реалізації мети було поставлено такі завдання:

1. Визначити основні «невидимі бар'єри» (мовні, культурні, бюрократичні), які перешкоджають повноцінній інтеграції іноземних військових у правове та соціальне поле України. Поспілкуватися з іноземцями які про це можуть розповісти.
2. Проаналізувати стан фінансового забезпечення та функціонування медичної системи у контексті обслуговування іноземних добровольців на основі зібраних свідчень.
3. Охарактеризувати ключові проблеми іноземних добровольців через моніторинг медіа та соціальних мереж, пошук потенційних героїв та виокремлення найбільш гострих тем для проведення глибинного інтерв'ю і дослідження.
4. Дослідити медійність проблеми в інфопросторі, а також описати особистий досвід іноземного добровольця через глибинне інтерв'ю для верифікації

теоретичних проблем реальними фактами системних прогалин. Перевірити скільки є історій про героїчність іноземних добровольців, а скільки про їх проблеми.

5. Розробити та реалізувати медіапроект у текстовому форматі, адаптованому для публікації у провідному українському медіа, із використанням засобів сторітелінгу.
6. Сформулювати практичні рекомендації щодо покращення механізмів комунікації та соціального захисту іноземних військовослужбовців у лавах Сил оборони як висновки в медіапроекті.

Об’єктом дослідження є процес проходження військової служби військових які не є громадянами України, а також механізми правової та соціальної інтеграції іноземних добровольців у лавах Сил оборони України.

Предметом дослідження є системні прогалини в механізмах соціальної підтримки, фінансового забезпечення та медичної реабілітації іноземних добровольців, жахливе або байдуже ставлення до них в різних ситуаціях, а також особливості їхнього висвітлення у форматі інтерв’ю з елементами сторітелінгу.

При створенні роботи було використано такі методи дослідження, як аналіз (детальне вивчення окремих аспектів служби іноземців: фінансового забезпечення, медичної реабілітації та правового статусу), синтез (поєднання особистого досвіду героя із загальними системними прогалинами для створення цілісної картини інтеграції добровольців у лавах Сил оборони), аналогія (зіставлення досвіду різних іноземних добровольців та підрозділів, знайдених через моніторинг медіа, для виявлення спільних закономірностей для правильного написання питань для матеріалу). Також застосовано абстрагування (виокремлення ключових факторів, що впливають на людську гідність бійців, незалежно від конкретних бойових завдань), класифікацію (розподіл виявлених «невидимих бар’єрів» на мовні, культурні та бюрократичні), узагальнення (впорядкування всього емпіричного матеріалу та свідчень героя для формування практичних рекомендацій щодо

покращення системи), порівняння (визначення відмінностей між «ідеальним» процесом рекрутингу та реальною ситуацією з виплатами й навчанням, порівняння бюрократії для українських військових й іноземних).

Прикладними методами розробки медіапроєкту стали метод інтерв'ю (як ключовий інструмент збору інформації), метод сторітелінгу (для адаптації юридичної проблематики у формат живої історії), а також медіамоніторинг соціальних мереж (X, Instagram) та медіаресурсів для пошуку тем і верифікації контексту дослідження і порівняння з досвідом героя.

Наукова новизна проєкту полягає у комплексному аналізі мовних, культурних та бюрократичних бар'єрів, які створюють умови для інформаційної ізоляції іноземних добровольців у Збройних Силах України. У роботі вперше прокласифіковано системні прогалини у механізмах фінансового забезпечення та медичної реабілітації через призму особистого досвіду іноземця, що дозволяє верифікувати теоретичні дані реальними фактами, такими як затримки виплат та труднощі в комунікації з медперсоналом [15]. Проєкт долає «інформаційне табу» на обговорення гострих тем, які іноземці часто оминають, аби не отримати проблем або не погіршити ставлення українців до себе та не зашкодити репутації України на міжнародному рівні. Практична цінність цього медіапроєкту виходить далеко за межі стандартного журналістського репортажу і може бути інтегрована у навчальні курси з аналітичної журналістики, медіапродюсування та кризових комунікацій.

Практична значущість роботи визначається можливістю її використання як ґрунтового аналізу для внесення змін у підходи державних інституцій та командування ЗСУ щодо роботи з іноземним контингентом. Результати медіапроєкту можуть бути використані у сфері державного управління для розробки адаптованих каналів комунікації та у медійній сфері для публікації у провідних виданнях, таких як «Громадське», з метою підвищення обізнаності суспільства та стимулювання прозорого діалогу [12]. Також проєкт слугує практичним посібником для волонтерських організацій

та юристів, які займаються супроводом іноземних військових, надаючи їм верифіковану базу типових проблем та запитів для ефективного правового захисту і аналізу проблем таких як Правозахисний центр для військовослужбовців «Принцип» та інші [22].

Структура роботи: кваліфікаційний проєкт складається з текстового матеріалу, а саме лонгріду у форматі інтерв'ю, що має назву «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію», й описової частини. Описова частина складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури та додатків.

Апробація. Результати кваліфікаційного проєкту було апробовано під час XXXI наукової викладацько-студентської конференції «Дні науки» в Національному університеті «Острозька академія» (Острог, 13 травня 2026) з виступом на тему «Лонгрід про ставлення до іноземних військових, які служать в українській армії: особливості планування та реалізації».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИБОРУ ІДЕЇ ТА ФОРМАТУ МЕДІАПРОЄКТУ

1.1 Обґрунтування вибору проблематики медіапроєкту

З початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації у лютому 2022 року Україна стала центром залучення тисяч іноземних добровольців, які виявили бажання захищати суверенітет держави пліч-о-пліч з українськими громадянами. Станом на 2026 рік участь іноземців у бойових діях стала системним процесом: у лавах Сил оборони проходять службу представники понад 75 країн світу, що становить приблизно 2% від загальної чисельності ЗСУ (близько 20 тисяч осіб, включаючи ветеранів) [35]. Проте, попри значну роль іноземного контингенту в оборонній стратегії, рівень їхньої соціальної, правової та професійної інтеграції залишається недостатнім, що зумовлює актуальність обраної для кваліфікаційного проєкту проблематики.

У Збройних силах України, за нашими даними, служать люди із 72 країн. Станом на зараз близько 40% — це виключно представники Південної Америки.

Костянтин Мілевський, в.о. начальника відділу координації з питань проходження військової служби іноземцями в ЗСУ

Зображення 1. Фото зі статті Hromadske «Я тут ніхто. Але продовжую боротися за Україну». З якими проблемами стикаються іноземні добровольці, які воюють за ЗСУ. [27]

Загальні положення проблематики медіапроєкту ґрунтуються на існуванні «невидимих бар'єрів» — сукупності мовних, культурних та бюрократичних чинників, які перешкоджають іноземним військовослужбовцям повноцінно реалізовувати свої права та отримувати належний соціальний захист. Хоча згідно з нормами міжнародного

гуманітарного права та українським законодавством іноземці, які підписали контракт із ЗСУ, є законними комбатантами, а не «найманцями», на практиці вони часто стикаються з упередженим ставленням [1; 2; 30].

Далі в тексті анонімна розповідь американського добровольця з Морської піхоти США з чотирирічним досвідом служби на батьківщині та чотирма роками служби в Україні, записана під час особистого спілкування у соціальних мережах, – забезпечує проєкт унікальним поглядом (компаративним аналізом). Вона підтверджує наявність глибоких системних розбіжностей між стандартами НАТО та українською військовою бюрократією на практиці.

Особиста розповідь: *«In the US Marine Corps the salary is always on time and correct in this Army it can be delayed or not have the correct amount, Sergeants and Officers spend more time around their soldiers and know each soldier in the Ukrainian Army this is mostly not the case and with different Brigades/Battalion in combat actions or in polygon/training the US coordinates between units here they do not do that.»*

Переклад: «У Морській піхоті США зарплату завжди виплачують вчасно і в повному обсязі, тоді як у цій армії її можуть затримувати або виплачувати не ту суму. Сержанти та офіцери [в США] проводять більше часу зі своїми солдатами і знають кожного з них, в українській армії переважно все зовсім не так. Також у бойових діях або на полігонах і тренуваннях у різних бригадах і батальйонах США координують дії між підрозділами, а тут цього не роблять» [особисте спілкування в соціальних мережах, 2026].

Ця розмова доводить що проблеми є у різних підрозділах і у людей з різним досвідом. Тому це не поодинокі випадки.

Конкретизація проблеми у медіапроєкті виявляється через декілька критичних аспектів:

1. Інформаційна ізоляція та бюрократичний хаос. Українське законодавство щодо іноземних добровольців експерти називають «Франкенштейном» – воно фрагментарне, розпорошене між різними

законами та позбавлене чітких процедур [16; 22]. Це призводить до того, що іноземці опиняються в інформаційному вакуумі: вони часто не отримують на руки другий примірник контракту, не мають доступу до цифрових сервісів типу «Дія» чи «Армія+» і критично залежать від паперових оригіналів документів [16]. Будь-яка втрата документів у бою або помилка командира перетворюється на «юридичну пастку», вихід з якої для іноземця без знання мови та родинних зв'язків в Україні є майже неможливим.

Зображення 2 Фото користувача X (Twitter) Американського добровольця Райана О'Лірі командира роти Chosen Company у складі 59 ОШБр безпілотних систем де він пише про проблеми з доступом до Армії+ для іноземців.

2. Криза медичного забезпечення та реабілітації. Найбільш болючим аспектом є досвід іноземців в українських госпіталях. Свідчення героїв проєкту вказують на те, що комунікація з медичним персоналом часто є неможливою через мовний бар'єр, а іноземних пацієнтів іноді ставлять у кінець черги [15; 26]. Відсутність налагодженої системи супроводу поранених призводить до випадків, коли бійці залишаються без необхідних

ліків або належного догляду, що в окремих ситуаціях доводить людей до відчаю.

3. Фінансова непрозорість та рекрутингові розбіжності. Проблема починається ще на рівні залучення: рекламовані суми грошового забезпечення (\$2,5 – 4 тис.) часто не збігаються з реальними виплатами (\$1 –1,5 тис.) [13; 16]. Система нарахувань є непрозорою, а отримання бойових доплат часто залежить виключно від того, чи командир не байдуже. Така невідповідність між обіцянним і дійсним підриває довіру до державних інституцій та створює негативний імідж України на міжнародній арені [26].

4. Неефективне використання «людського капіталу». Система нерідко розглядає іноземців виключно як «піхоту», ігноруючи їх попередній професійний, технічний чи медичний досвід [24]. У результаті виникає система «обертових дверей»: досвідчені фахівці приходять, стикаються з хаосом, непрофесійним навчанням і залишають військо через неможливість кар'єрного зростання або реалізації свого потенціалу [17]. Проєкт піднімає питання необхідності створення програм перепідготовки, які б дозволяли пораненим бійцям переходити у високотехнологічні підрозділи, зберігаючи їхній інтелектуальний внесок у війну технологій.

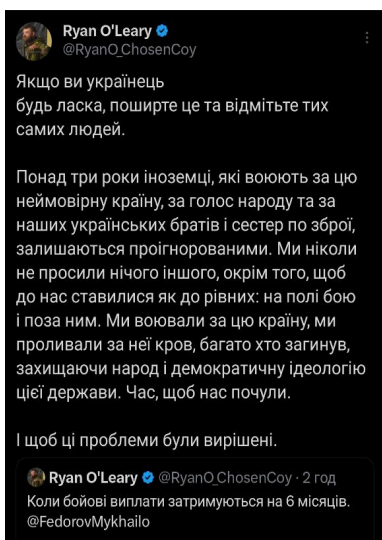
Етичний та стратегічний виміри проблеми. Вибір цієї тематики зумовлений переконанням, що «бути кращими за Росію – недостатньо»: Україна має відповідати високим стандартам професіоналізму та людяності [28; 30]. Відсутність прозорого діалогу про проблеми іноземців створює підґрунтя для ворожих ІПСО та демотивує потенційних добровольців у майбутньому. Медіапроєкт через інструмент глибинного інтерв'ю з героєм – канадським добровольцем Джейсоном – прагне перетворити ці системні прогалини на життєву історію, яка б стимулювала внутрішні реформи.

Таким чином, обґрунтування вибору проблематики полягає у необхідності виведення теми іноземних добровольців із зони «героїчного табу» у площину конструктивної критики та практичних рекомендацій. Вирішення цих проблем є ключем до збереження мотивації іноземного

контингенту та зміцнення міжнародної підтримки України як правової держави, яка цінує кожного захисника.

1.2 Проблематика медіапроекту в джерелах та літературі

Тема участі іноземних добровольців у лавах Сил оборони України після 2022 року стала об'єктом прискіпливої уваги як вітчизняних, так і закордонних дослідників, правозахисників та медіа [16; 30]. Проте детальний аналіз свідчить про значний розрив між офіційним правовим статусом, «глянцевим» медійним образом та реальною повсякденністю іноземних бійців [13]. У сучасному інформаційному просторі існує безліч героїчних історій, проте вони часто оминають гострі кути системних проблем. Це відбувається не лише через небажання журналістів заглиблюватися в деталі, а й тому, що самі іноземці часто бояться говорити про труднощі через страх перед командуванням, юридичну вразливість або небажання зашкодити репутації України.

Зображення 3 Фото користувача X (Twitter) Американського добровольця Райана О'Лірі командира роти Chosen Company у складі 59 ОШБр безпілотних систем де він пише про проблеми іноземних добровольців в Українських Силах оборони

Для глибшого розуміння проблеми необхідно розібрати основні поняття, які складають фундамент цього дослідження. Першим і найважливішим

терміном є *іноземний доброволець*. Згідно з нормами міжнародного гуманітарного права та українським законодавством, це особа, яка за власним бажанням приєдналася до Збройних Сил України, підписавши офіційний контракт [1; 2]. Джерела чітко розмежовують добровольця та найманця. На відміну від найманця, який воює заради значної особистої наживи, іноземний доброволець інтегрований у структуру регулярної армії, отримує стандартне грошове забезпечення на рівні з громадянами України [30].

Центральним поняттям, яке описує складнощі служби, є *мовний бар'єр*. У контексті іноземного контингенту це не просто невміння спілкуватися, а критична перешкода, що впливає на виживання. В критичних ситуаціях, наприклад, у госпіталях, медичний персонал часто не володіє іноземними мовами, а система не забезпечує супроводу перекладачів [26]. Це створює умови для неможливості елементарної комунікації щодо стану здоров'я чи отримання ліків. Навіть у бойових умовах управління підрозділами, де бійці розмовляють різними мовами (наприклад, українською, англійською та іспанською), вимагає унікальних навичок від командирів та наявності спеціалізованих військових перекладачів, яких катастрофічно не вистачає.

Через відсутність системного підходу іноземні добровольці часто опиняються у справжній інформаційній ізоляції, адже більшість внутрішніх армійських наказів, юридичних документів та навіть банальних інструкцій до зброї чи засобів зв'язку банально не перекладені бодай англійською мовою. Ба більше, у шпиталях та на військових лікарських комісіях (ВЛК) ситуація стає критичною: поранений іноземець просто не може пояснити лікарям, де і як у нього болить, а медичний персонал у регіонах часто взагалі не знає, як юридично оформлювати довідки для громадян інших держав. Окремий чутливий пласт – це прихований побутовий расизм або упереджене ставлення з боку деяких командирів так званої старої гвардії, які досі сприймають іноземців не як ідейних побратимів та кадрових військових із колосальним досвідом, а як тимчасових «найманців», котрі приїхали сюди за грошима.

Наступним важливим поняттям, яке використовується надалі, є бюрократична пастка. Це ситуація юридичної ізоляції, у якій опиняється іноземець через критичну залежність від паперових оригіналів документів. На відміну від українських військових, іноземці часто позбавлені доступу до цифрових сервісів, таких як «Дія» чи «Армія+», що робить будь-яку втрату військового квитка чи контракту в бою початком нескінченного адміністративного пекла [16]. Юристи характеризують сучасне українське законодавство щодо іноземців як «законодавство Франкенштейна» – воно фрагментарне, розпорошене між різними актами та позбавлене чітких процедур, що створює множинні тлумачення та труднощі в отриманні посвідки на проживання чи виплат за поранення [16; 22].

Стан, у якому перебувають добровольці через брак адаптованих каналів зв'язку та документації зрозумілими мовами, визначається як інформаційна ізоляція. Це дуже небезпечний стан який призводить до того, що бійці часто не знають своїх прав, процедур нарахування виплат або алгоритмів дій після поранення [22]. Свідчення бійців підтверджують, що рекрутингові обіцянки часто не збігаються з реальністю: замість рекламованих 2,5–4 тисяч доларів реально виплачується значно менше, а система нарахувань залишається непрозорою [13; 16]. Така фінансова непрозорість підриває довіру до державних інституцій та стає однією з причин розірвання контрактів.

Система служби іноземних добровольців у ЗСУ має критичну особливість, яку експерти називають проблемою «обертових дверей»: попри те, що стандартний контракт розрахований на три роки, іноземці мають законне право розірвати його за власним бажанням уже через шість місяців служби [17]. Враховуючи, що базова загальновійськова підготовка (БЗВП) триває від 45 до 51 дня, а з урахуванням подальшого злагодження в підрозділі навчання може розтягнутися на три-чотири місяці, боєць стає реально готовим до виконання завдань лише наприкінці свого мінімального терміну служби. Це призводить до того, що значна частина іноземців, стикаючись із реальним «пеклом» війни, побутовим хаосом або «совковими» методами

управління, розривають контракти невдовзі після перших бойових операцій. Ситуація значно погіршилася після рішення про реорганізацію та розформування інтернаціональних легіонів Сухопутних військ наприкінці 2025 року [14; 18]: побоюючись примусового переведення у звичайні штурмові підрозділи без урахування їхнього фаху (наприклад, досвіду в БпЛА чи артилерії), іноземці почали масово залишати лави ЗСУ [14]. Така практика спричиняє гостру нестачу людей та марну витрату державних ресурсів на підготовку фахівців, які не залишаються у війську надовго.

Важливим психологічним аспектом, який досліджується в літературі, є *моральна травма*. Це глибоке потрясіння, викликане не лише жахами війни, а й відчуттям несправедливості всередині системи: байдужістю командирів чи некомпетентністю медперсоналу [11]. Герой матеріалу зазначив, що багато іноземців відчують себе «громадянами другого сорту», оскільки їхні потреби ігноруються, а до них ставляться як до ресурсу, а не як до повноправних захисників [15].

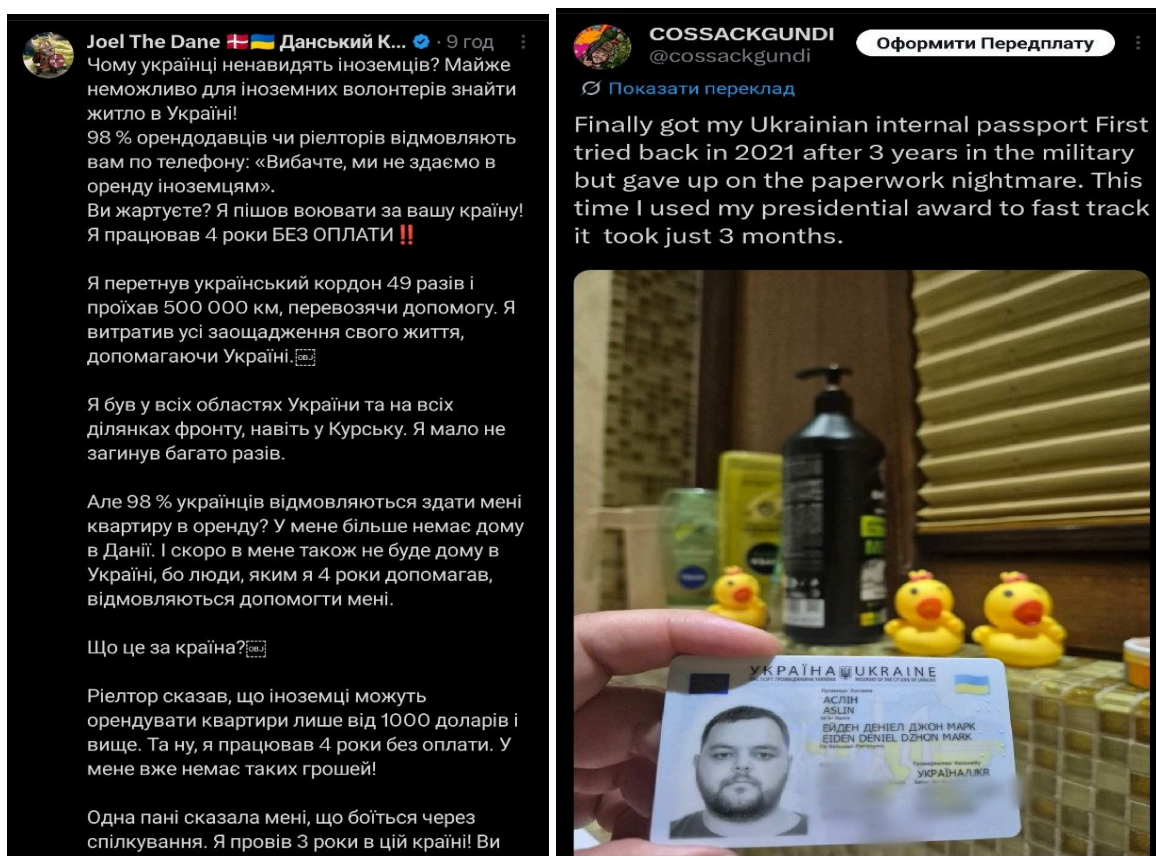
Підсумовуючи, проблематика медіапроєкту в літературі зводиться до необхідності переходу від «героїчного табу» до конструктивної критики та системної інтеграції [16]. Це передбачає не лише участь іноземців у боях, а й створення прозорої екосистеми їхнього супроводу: від навчання та цифрової інтеграції до якісної медицини та реабілітації. Медіапроєкт через особисту історію героя прагне висвітлити ці «невидимі бар'єри» та стимулювати реформи, які дозволять Україні не просто бути кращою за Росію, а стати дійсно професійною та справедливою державою.

1.3 Формати та практичні кейси з вирішення окремих аспектів проблематики медіапроєкту

У цьому підрозділі проаналізовано, як сучасні медіа підходять до теми іноземних добровольців. Сьогодні інформаційний простір пропонує кілька основних способів подачі цієї теми: від коротких новинних повідомлень про трагедії чи успіхи до глибоких аналітичних розборів юридичного статусу військових [16]. Найпоширенішим форматом є пояснювальна журналістика,

де видання намагаються розмежувати поняття «найманець» та «солдат», доводячи легітимність служби іноземців у ЗСУ [30].

Проте аналіз практичних кейсів свідчить, що більшість медіа фокусуються на екстремальних або героїчних прикладах. Наприклад, широкого розголосу набула історія австралійського добровольця, який повернувся на фронт після втрати ноги [33]. Окрему нішу займають соціальні мережі, де колишні командири, як-от Раян О'Лірі (Chosen Company), використовують платформу X (Twitter) для публічного обговорення бюрократії та ігнорування досвіду іноземних офіцерів [36]. Хоча такі медіа, як The Guardian чи VICE, іноді пишуть про полонених або тих, хто залишив службу через розчарування, загальна картина все одно залишається дещо відірваною від повсякденних системних проблем.

Зображення 4. Фото 1 користувача X (Twitter) про особистий досвід ставлення до іноземців в Україні та складнощі із орендою житла та побутовий расизм Joel The Dane +- Данський Козак (@JoelTheDane) on X

Зображення 5. Фото 2 користувача X (Twitter) про труднощі отримання громадянства України. британо-український морський піхотинець, який раніше воював у складі курдських Загонів народної оборони (YPG) у Рожаві, на півночі Сирії. У 2018 році їздив Україною та вступив до Збройних Сил України. У квітні 2022 року він був захоплений російськими військами в оточеному місті Маріуполь під час російського вторгнення в Україну.

Проте окремі військові, як-от Раян О'Лірі, та аналітичні видання, наприклад Texty.org.ua, дедалі частіше підіймають гострі питання щодо провалу системної інтеграції [13; 24]. У медіа обговорюється проблема «оберткових дверей», коли через бюрократію та відсутність довгострокової стратегії іноземці масово залишають службу вже після першого контракту [17]. За оцінками експертів, із 30 тисяч добровольців, які вступили до війська з 2022 року, у строю залишилося менш як 5 тисяч осіб [17]. Причиною називають не брак мотивації, а систему, яка ігнорує «інтелектуальний капітал» бійців, змушуючи досвідчених офіцерів роками залишатися у званні старшого солдата на посадах рядової піхоти [24].

Особливий резонанс у публікаціях викликало рішення про розформування інтернаціональних легіонів Сухопутних військ наприкінці 2025 року [14]. У медійних дискусіях наголошується, що це руйнує унікальний «бренд», на який йшли ідейні добровольці, та змушує фахівців розривати контракти через загрозу примусового переведення у штурмові підрозділи без урахування їхньої кваліфікації [18]. Як висновок Україна втрачає мотивований бійців із військовим досвідом.

Дослідження показують, що ставлення до іноземних захисників прямо впливає на «військову легітимність» держави [28]. Коли іноземець стикається з несправедливістю, затримками виплат чи побутовим хаосом, це руйнує моральний авторитет системи [15]. Таким чином, аналіз медіа вказує на гостру потребу в переході від сприйняття іноземців як тимчасового «ресурсу» до створення прозорої екосистеми їхнього супроводу та захисту.

Це інтерв'ю з канадським добровольцем Джейсоном вирізняється насамперед тим, що воно долає «інформаційне табу» та відмовляється від створення типового для медіа «глянцевого» образу іноземного захисника [15]. Спільною рисою цього проєкту з матеріалами таких видань, як Texty.org.ua чи NV, є визнання системних проблем: юридичної фрагментарності законодавства, фінансової непрозорості та кризи медичного забезпечення [13; 26]. Як і в публікаціях Раяна О'Лірі, у цій роботі підіймається питання «совкового» управління та ігнорування професійного досвіду іноземців, яких система часто розглядає лише як рядову піхоту [36].

Проте, на відміну від сухої юридичної аналітики чи коротких новинних репортажів про успіхи на фронті, цей проєкт використовує метод глибинного інтерв'ю з елементами сторітелінгу, що дозволяє верифікувати теоретичні проблеми реальними, часом шокуючими фактами [10]. Унікальність цієї роботи полягає у фокусі на трансформації бійця після важкого поранення. Важливість проєкту визначається його критичною спрямованістю на внутрішні реформи, адже партнери очікують від України західних стандартів професіоналізму та поваги до людської гідності. Цей підхід дозволяє побачити війну не як набір статистичних даних, а як особисту історію боротьби людини не лише з ворогом, а й з несправедливістю всередині системи, яку вона приїхала захищати.

1.4 Обґрунтування вибору формату медіапроєкту

Під час планування роботи прагнула чітко визначити місце свого продукту в сучасній системі медіа, орієнтуючись на матрицю J.Lab, яку вивчали у методичних рекомендаціях [7]. За тривалістю цей медіапроєкт можна впевнено віднести до проєктів середньої тривалості, адже процес від виникнення ідеї, пошуку героя, проведення інтерв'ю до фінального оформлення лонґріду та його підготовки до публікації тривав кілька місяців. Щодо критерію повторюваності, то це одноразовий проєкт, оскільки він є цілісним текстовим матеріалом, що розкриває конкретну гостру проблему

через історію однієї людини, хоча сама тема інтеграції іноземців залишається актуальною для подальших досліджень.

Географічно та за масштабом охоплення цей проєкт є загальнонаціональним та міжнародним. Це зумовлено самою тематикою: у лавах Сил оборони сьогодні служать представники понад 75 країн світу [35], а результати дослідження стосуються не лише внутрішньої політики України, а й впливають на її репутацію на світовій арені. За формою подачі інформації – це текстовий проєкт у форматі лонгріду. Такий підхід дозволяє поєднати суху аналітику з емоційним сторітелінгом, що важливо для висвітлення «невидимих бар'єрів», таких як мовний бар'єр чи бюрократичні пастки [10].

Основним каналом поширення або медіумом є інтернет-проєкт. Орієнтація на цифрові майданчики, такі як «Громадське», зумовлена тим, що цільова аудиторія – це люди, які звикли споживати інформацію в мережі, переходити за посиланнями на документи та занурюватися в об'ємні тексти [12]. Таким чином, цей проєкт є сучасним мультимедійним продуктом, який поєднує в собі текстову основу, фотоматеріали та посилання на джерела, що повністю відповідає вимогам до кваліфікаційних медійних робіт [7].

1.5 Класифікації медіапроєкту

Для побудови чіткої логіки дослідження виокремлено низку теоретичних понять, які допомагають розкрити суть проблеми. Першим із них є власне *медіапроєкт* – це обмежена в часі діяльність, спрямована на висвітлення суспільно значущої задачі [6; 7]. У цьому випадку такою задачею є подолання «інформаційного табу» навколо проблем іноземних військових.

Ключовим форматом роботи є *лонгрід* – довготекст мультимедійний спосіб подачі об'ємного тексту, який передбачає глибоке занурення в тему [9]. Щоб зробити цей текст «живим», використано *сторітелінг* – метод розповідання історії, що дозволяє перетворити суху статистику та норми закону на особисту драму конкретного бійця який стикається з різними труднощами і ділиться особистими переживаннями і досвідом. [10]. Основним інструментом збору інформації стало інтерв'ю – якісний метод, що

базується на особистому досвіді героя та дозволяє виявити приховані деталі служби, а також просто поспілкуватися з людиною досвід якої досить унікальний і цікавий.

У роботі використовується концепція військової легітимності, яку визначено як сприйняття збройних сил як таких, що діють справедливо та морально [28]. Ставлення до іноземного добровольця є головним індикатором професіоналізму та легітимності всієї державної машини.

Висновки до 1 розділу

Процес залучення та інтеграції іноземних добровольців у лави Сил оборони України перебуває на складному, але критично важливому етапі розвитку. На тлі системної участі представників понад 75 країн світу, що становить приблизно 2% від загальної чисельності ЗСУ [35], державні механізми все ще стикаються з серйозними викликами у сфері їхнього правового та соціального захисту. Бюрократична фрагментарність законодавства [16; 22], «мовний бар'єр» у медичних закладах та фінансова непрозорість [13; 16] створюють «невидимі бар'єри», які призводять до виникнення системи «оберткових дверей», коли вмотивовані бійці залишають службу вже за півроку через розчарування в системі [17].

У цьому ключі медіапроект про проблеми іноземних військових є необхідним кроком до створення майданчика для чесного діалогу, аналізу та стимулювання внутрішніх реформ. Створення лонгріду «Бути кращими за Росію недостатньо— 90% світу кращі за Росію» має на меті не лише фіксацію проблем, а й розвиток культури поваги до людської гідності кожного захисника, надаючи читачам можливість глибше осмислити етичну та стратегічну значущість міжнародної підтримки.

Аналіз медійного середовища виявив, що більшість наявних матеріалів зосереджуються на «глянцевих» героїчних образах або сухій юридичній аналітиці [13; 26], ігноруючи трансформацію особистості бійця. На це також вказав мій герой у цитаті «Я хотів би бути одним із тих "зразкових іноземців", яких Україна так любить висвітлювати, мовляв: "О, я обожаю цю

країну/культуру/людей!", "Я хочу прожити тут усе життя!", "Одружся і почну нове життя!". Та на жаль я не знаю жодної такої людини серед сотні іноземців, яких я зустрів. Є позитивні моменти але негативних надто багато.»

Доцільність медіапроєкту у форматі лонгріду з елементами сторітелінгу підтверджується необхідністю забезпечення безпеки героя, який відмовився від відеоформату через загрози для себе та родини [15], а також впливом текстової аналітики на думаючу аудиторію [9; 10]. Такий підхід робить контент не лише інформативним, а й верифікованим живим досвідом.

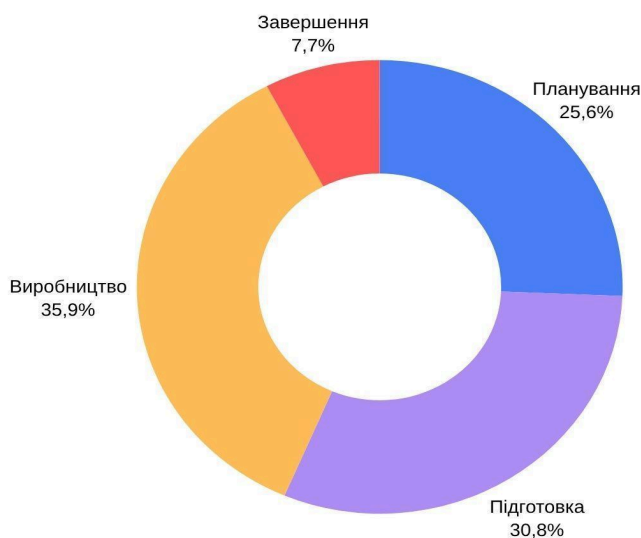
Практична цінність та наукова новизна цього дослідження дозволяють інтегрувати отримані результати у навчальний процес університетів. Зокрема, фактологічна та методологічна база проєкту може бути успішно використана у викладанні профільних дисциплін для майбутніх медійників:

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ МЕДІАПРОЄКТУ

2.1 Управління змістом медіапроєкту

Життєвий цикл лонгріду «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» охоплює чотири ключові етапи: планування, підготовка, виробництво та завершення (рис. 2.1.1).

Рис. 2.1.1 Життєвий цикл проєкту

Життєвий цикл кваліфікаційного медіапроєкту охоплює повний період його реалізації – від виникнення ідеї до фінального аналізу результатів після публікації. Структура життєвого циклу складається з чотирьох основних фаз [6; 7]:

1. **Фаза планування та розробки концепції (вересень – листопад 2025 р.):** На цьому етапі було проведено моніторинг медіапростору щодо висвітлення теми іноземних добровольців та виявлено «інформаційне табу» на системні проблеми. Результатом етапу стало затвердження теми, визначення цільової аудиторії та вибір формату лонгріду як найбільш придатного для глибокої аналітики.

2. **Фаза підготовки до реалізації (грудень 2025 р. – лютий 2026 р.):** Основний акцент було зроблено на вивченні нормативно-правової бази (закони № 3633-IX та № 4019-IX) [1; 2] та пошуку героя. Важливим складником став пошук, а потім комунікація з канадським добровольцем Джейсоном, узгодження умов його анонімності та підготовка сценарію глибинного інтерв'ю.
3. **Фаза виробництва проєкту (березень – травень 2026 р.):** Ця фаза була найінтенсивнішою і включала проведення багаточасового інтерв'ю, його транскрибування, написання тексту лонгріду, верифікацію фактів (наприклад, щодо різниці у виплатах) [13; 16] та підготовку візуальних компонентів.
4. **Фаза завершення та аналізу ефективності (червень 2026 р.):** Етап включав фінальне редагування редакторкою, коректуру, оформлення, та аналіз для пошуку помилок і аналізу ефективності матеріалу.

Рис. 2.1.2 Дерево цілей

Дерево цілей включає чотири підцілі (рис. 2.1.2):

- **Інформаційна підціль:** Ознайомити аудиторію з «невидимими бар'єрами» (мовний бар'єр, бюрократична пастка) та особливостями правового статусу іноземних контрагентів [16; 22].

- **Комунікаційна підціль:** Сформувати майданчик для дискусії між громадянським суспільством, військовим керівництвом та іноземним контингентом щодо покращення умов служби.
- **Якісна підціль:** Забезпечити високу достовірність матеріалу шляхом верифікації суб'єктивних свідчень героя задля забезпечення достовірності і якості інтерв'ю [15].
- **Репутаційна (розвиткова) підціль:** Зміцнити міжнародний імідж України як правової держави, здатної до самокритики та виправлення помилок у ставленні до іноземних захисників як перед самими добровольцями так і перед партнерами.

Під час етапу підготовки я зосередилася на опрацюванні проблеми і цілей проєкту. Спочатку здійснювала ґрунтовний аналіз опублікованих відеоматеріалів, аудіоматеріалів та текстових статей, колонок, новин і дописів у соціальних мережах, звертаючи увагу не лише на інформаційну складову, а й на соціальні, психологічні чи етичні проблеми, які вони порушують. Паралельно розробляла сценарії для лонґріду, продумувала хід розмови, питання до героя, додаткові вставки чи фрагменти, які б могли поглибити обговорення. Велику увагу приділяла підготовці до інтерв'ю: узгоджувала графік із гостем. Записи інтерв'ю проходили у напівформальній, але уважній до деталей формі. Після цього герой надіслав мені фотоматеріали і перевірів текст, який я записала, аби пересвідчитися, що все сказано правильно і коректно. Такий підхід дозволив зберегти автентичність розмов, водночас дотримуючись професійного рівня якості. На етапі виробництва я працювала над візуальним та технічним оформленням проєкту. Дібрала заголовки який здався мені влучним і виділила основні цитати, що відповідають загальній атмосфері проєкту і є важливими гачками для привернення уваги майбутнього читача.

На етапі завершення підбила підсумки, проаналізувала результати, визначила сильні й слабкі сторони проєкту. Це дозволяє спланувати подальші кроки.

Під час підготовки медіапроєкту спиралася на низку практичних і теоретичних джерел. Зокрема, корисною базою для структурування роботи стали навчальний посібник Наталії Благі «Управління проєктами» [6], методичні рекомендації «Методика планування, реалізації та документування кваліфікаційних медійних проєктів» [7], стаття Оксани Романенко для видання «The Lede» «Як готувати свій медіапроєкт: інгредієнти і технологія. Кейс LIGA.Life»[10]. Для кращого й ефективнішого планування проєкту застосувала WBS-структуру розбиття робіт (рис. 2.1.3).

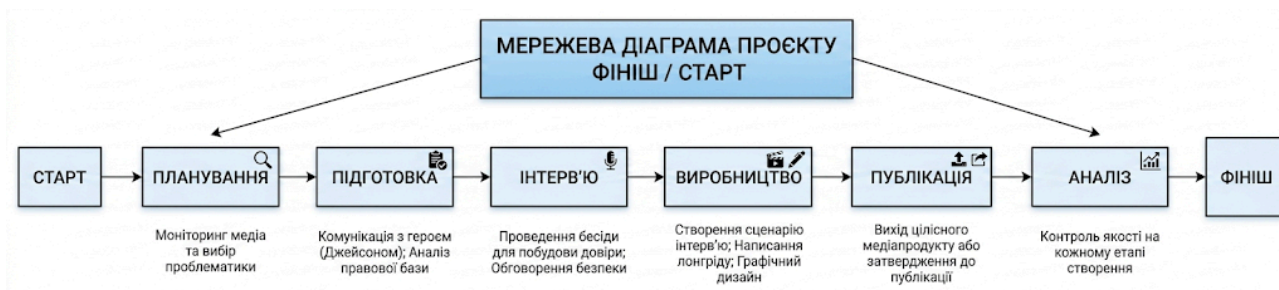

Рис. 2.1.3 Структура розбиття робіт WBS

На першому рівні визначено медіапроєкт – лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію», що досліджує системні бар'єри в інтеграції іноземних добровольців через призму особистої історії [15; 17].

Другий рівень охоплює чотири ключові етапи реалізації: 1) планування та розробка концепції; 2) підготовка до реалізації; 3) виробництво (написання та дизайн); 4) публікація та аналіз ефективності.

На третьому рівні деталізовано всі підпроцеси. Етап розробки концепції включав визначення головної мети, цільової аудиторії, аналіз «інформаційного табу» в медіапросторі та вивчення нормативно-правової бази щодо статусу іноземців [1; 2; 16].

Під час підготовки було встановлено контакт із героєм (Джейсоном), узгоджено заходи безпеки та анонімності, сформовано структуру глибокого інтерв'ю з чотирма тематичними блоками: мотивація, фінансова прозорість, медицина та професійна трансформація [15]. Спочатку з героєм ми спілкувалися про проблеми з якими він зіткнувся в форматі діалогу, а потім після глибшого аналізу я написала питання для повноцінного інтерв'ю, аби він відчував себе почутим.

Виробництво охоплювало проведення інтерв'ю, його транскрибування, написання тексту в стилі сторітелінгу, верифікацію суб'єктивних свідчень через офіційні дані [13; 16] та розробку візуальної складової.

На етапі публікації та аналізу – верстка лонгріду на цифровій платформі, поширення серед експертної та військової спільнот, збір статистики охоплення та аналіз фідбеку щодо порушених проблем.

Такий підхід дозволяє: 1) ефективно розподіляти ресурси (зокрема, час на опрацювання складних юридичних аспектів) [8]; 2) передбачати ризики (відмова героя від відеоформату чи потреба в додатковій верифікації фінансових даних); 3) контролювати якість на всіх етапах (від точності перекладу до етичності подачі чутливих тем). Завдяки WBS-структурі складний творчий процес перетворюється на послідовну й керовану систему, що сприяє вчасному та якісному втіленню медіапроєкту, який має на меті стимулювати реальні зміни в ставленні до іноземних захисників України.

2.2 Управління часом у медіапроєкті

Під час створення лонгріду найважче було знайти час і можливість, аби розпочати роботу над виробництвом. Тому для управління часом під час створення лонгріду використовувала поради зі статті «Тік-так: 36 найефективніших технік тайм-менеджменту», яка опублікована на сайті школи цифрових навичок «Пара» [23]. Загальна тривалість роботи над довготекстом становила близько десяти місяців – від затвердження концепції у вересні до публікації у червні. Для ефективної та оптимальної організації роботи весь процес було структуровано на чотири основні етапи: планування

та розробка концепції, підготовка до реалізації, безпосереднє виробництво й аналіз ефективності. Такий поділ дав змогу методично й системно реалізовувати задум [7].

1. Планування та розробка концепції (жовтень – лютий). Цей етап охоплював опрацювання загальної концепції лонгріду, формулювання місії, визначення цільової аудиторії, жанру, вигляду та формату [7]. Значна увага приділялася дослідженню контексту: перегляду відеоінтерв'ю іноземців, аналізу опублікованих матеріалів про іноземців у ЗСУ [13; 17; 24], аналізу їх соцмереж і пошуку героя. Паралельно напрацьовувалась структура лонгріду. Цей етап був тривалим і потребував близько 100 годин інтенсивної аналітичної та пошукової роботи впродовж п'яти місяців.

2. Підготовка до реалізації (лютий – квітень). На цьому етапі відбувалася конкретизація ідей, пошук героя та комунікація з ним і з редакторкою медіа. Також дослідження інфопростору і написання блоків питань на майбутнє [16; 22]. Загалом етап тривав два місяці і зайняв приблизно 40 годин.

3. Виробництво проєкту (травень – червень). Цей етап був найтяжчим і стресовим та охоплював запис інтерв'ю та його переклад і вчитку, а також затвердження від медіа та героя [15]. Оскільки це був перший серйозний подібний досвід, довелося витратити багато часу. Загальний обсяг витраченого часу на виробничому етапі – близько 70 годин.

4. Аналіз ефективності (червень). Фінальний етап передбачав моніторинг перших результатів, збір та аналіз відгуків аудиторії. Загальна тривалість роботи склала близько десяти місяців, а загальний обсяг витраченого часу – приблизно 220 годин. Найбільше часу вимагав аналітичний і підготовчий етап, найінтенсивнішим був виробничий через безпосередньо спілкування з героєм.

2.3 Управління ресурсами та закупівлями медіапроєкту

Ефективна реалізація медіапроєкту у форматі лонгріду передбачала ретельне планування ресурсів, необхідних на всіх етапах – від концептуального задуму до публікації готового матеріалу [6; 8].

Із цією метою було розроблено структуру ресурсів (RBS – Resource Breakdown Structure), яка охоплює чотири основні категорії: людські, технічні, інформаційні та фінансові ресурси (додаток В).

Людські ресурси становили ключовий елемент реалізації проєкту. Над усіма його аспектами – від розробки концепції та вивчення проблематики до проведення глибинного інтерв'ю, написання тексту в стилі сторітелінгу та верстки – працювала Надія Бутеєць, авторка проєкту та журналістка-інтерв'юерка. Її участь охоплювала як креативну (побудова наративу), так і технічну складові (робота з ШІ-інструментами та дистрибуція).

Важливим людським ресурсом стала редакторка медіа «Громадське» Вікторія Бега, яка здійснювала редакційний нагляд та допомагала з фінальною адаптацією матеріалу для публікації [12]. Крім того, невід'ємним ресурсом став сам герой – канадський доброволець Джейсон, чия згода на тривале інтерв'ю та готовність ділитися досвідом забезпечили змістове наповнення проєкту [15].

До технічних ресурсів, використаних у проєкті, належали ноутбук і смартфон. Робота з текстом та оформленням здійснювалася в програмі Google Документи, що забезпечило стабільний доступ до матеріалів. Особливе місце в технічному забезпеченні посів ШІ-перекладач від Gemini, який використовувався для оперативного перекладу складних військових та юридичних термінів під час спілкування з англомовним героєм та опрацювання міжнародної літератури [30].

Інформаційні ресурси охоплювали широку базу аналітичних матеріалів та профільної літератури: дослідження Міжнародного фонду «Відродження» щодо правового статусу добровольців [16], публікації про «систему обертових дверей» у ЗСУ [17; 24], тексти законів України про проходження

військової служби № 3633-IX та № 4019-IX [1; 2], а також рекрутингові брошури та свідчення військових лідерів (наприклад, Раяна О'Лірі) [36]. Глибинне інтерв'ю з Джейсоном стало головним першоджерелом, що дозволило верифікувати зібрану інформацію [15].

Фінансові ресурси в цьому проєкті були обмеженими, однак дозволили закрити базові потреби. Основні витрати стосувалися оплати інтернету та інформаційних сервісів, необхідних для дослідження та перегляду профільних матеріалів. Оскільки проєкт реалізовувався авторкою переважно самостійно на базі вже наявної техніки, фінансова модель була побудована як економна та самодостатня.

Ефективне управління ресурсами лонгріду «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» базувалося на ретельному плануванні зі застосуванням RBS-структури [8]. Попри обмежений бюджет, вдалося успішно задіяти різноманітні інформаційні та цифрові джерела, забезпечивши високу якість продукту та глибоке розкриття соціально значущої проблеми іноземного контингенту в Україні.

2.4 Управління вартістю медіапроєкту

Управління вартістю медіапроєкту базувалося на принципах економної витратності, стратегічного планування та пошуку безкоштовних ресурсів та джерел інформації [6; 8]. Адже бюджет був обмежений як і можливість знайти кошти для реалізації.

Найбільшу частину бюджету становили витрати на технічне забезпечення:

- Ноутбук Gateway вартістю 20 000 гривень використовувався для роботи з джерелами, а також написання і перекладу інтерв'ю та загального керування проєктом.
- Смартфон Realme вартістю 10 000 гривень застосовувався для додаткового запису та спілкування з Джейсоном. Ці покупки здійснювались одноразово на етапі підготовки до проєкту й становили приблизно 30 000 гривень. Додаткові видатки – близько 400 гривень на місяць – були пов'язані з оплатою

інтернету, бо майже вся робота над проєктом і комунікація проводилися онлайн.

Оскільки всі ключові фінансові витрати були здійснені до старту запису, розподіл коштів у часі був зосереджений у першому місяці реалізації. Подальші роботи не передбачали нових витрат завдяки тому, що технічні й інформаційні потреби були вже забезпечені. Також використовувалася безкоштовна версія Gemini для перекладу питань і відповідей героя.

2.5 Управління якістю медіапроєкту

Управління якістю в медіапроєкті – лонгріді «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» – мало системний характер і тривало на всіх етапах його створення: від початкового опрацювання нормативно-правової бази до фінальної публікації на цифровій платформі. Виокремлено кілька ключових чинників, які безпосередньо впливали на якість контенту (додаток Б):

1. **Достовірність та верифікація даних.** Оскільки тема іноземних добровольців є чутливою, якість змісту критично залежала від перевірки суб'єктивних свідчень героя. Зокрема, факти про «фінансову непрозорість» (різниця між рекламованими \$4 тис. та реальними \$1,5 тис. виплат) були зіставлені з аналітичними дослідженнями Міжнародного фонду «Відродження» та публікаціями видання Texty.org.ua [13; 16].

2. **Дотримання етичних стандартів та безпека.** Важливим показником якості в умовах війни є захист джерела інформації. Задля безпеки Джейсона було забезпечено його повну анонімність, що дозволило отримати відверті свідчення про «бюрократичну пастку» та проблеми в госпіталях, не створюючи загрози для його подальшої служби [15].

3. **Редакційна підготовка та сторітелінг.** Для того, щоб лонгрід не став сухим переліком скарг, над побудовою наративу працювали разом із редакторкою медіа «Громадське» [10; 12].

4. **Точність перекладу та термінології.** Якість комунікації з англomовним героєм забезпечувалася використанням ШІ-перекладача Gemini

з подальшим ручним коригуванням, що дозволило уникнути помилок у специфічних військових термінах та нюансах українського законодавства [1; 2].

5. **Візуальне та графічне оформлення.** Щоб зробити матеріал впізнаваним та зручним для читання, додано фото які надав герой та виділено важливі цитати [9].

Отже, якість у лонгріді забезпечувалася через комплекс дій, що охоплювали не лише технічний (робота з ШІ та цифровою версткою), а й змістовий, організаційний і візуальний аспекти. Такий підхід дозволив створити продукт, який відповідає очікуванням цільової аудиторії – людей, що шукають аналітику про внутрішні реформи, – і водночас зберігає чесність у висвітленні проблем.

2.6 Управління ризиками медіапроєкту

Реалізація лонгріду «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» – це не лише робота зі змістом, а й системне управління ризиками, що супроводжують кожен етап виробництва. Оскільки проєкт поєднує аналітику про складні суспільні теми з особистими свідченнями військового про системні прогалини в ЗСУ, було критично важливо заздалегідь передбачити потенційні труднощі, аби мінімізувати їхній вплив на кінцевий результат [6; 8].

Технічні ризики були серед найбільш передбачуваних. Оскільки основне джерело інформації – англomовний доброволець, існував ризик неточності перекладу військових термінів або юридичних нюансів. Для мінімізації цього ризику використовувала ШІ-перекладач Gemini з подальшим ручним коригуванням та верифікацією термінології за офіційними методичками Міноборони [20]. Також, зважаючи на ризик поломки техніки або втрати даних, було впроваджено систему резервного копіювання: усі записи інтерв'ю та чернетки тексту зберігалися одночасно на фізичних носіях та у хмарному сховищі Google Диск.

Комунікаційні ризики стосувалися взаємодії з героєм. Через високу зайнятість Джейсона на службі та специфіку його перебування на фронті, існувала ймовірність зриву інтерв'ю або втрати зв'язку [15]. Щоб уникнути збоїв у графіку, підтримувала комунікацію через кілька захищених каналів зв'язку (Signal, WhatsApp). Крім того, на випадок непередбачуваної відмови героя, мала перелік «резервних героїв», чийі контакти були зібрані під час медіамоніторингу, зокрема це могли бути Раян О'Лірі або інші іноземні волонтери та медики, що відкрито пишуть про проблеми інтеграції в мережі X [36; 37].

Змістові та репутаційні ризики були найбільш пріоритетними. Розголошення чутливої інформації про корупцію в госпіталях, фінансову непрозорість чи «совкові» методи управління могло бути використане ворожою пропагандою або нашкодити самій Україні. Для подолання цього ризику було обрано шлях повної анонімності героя, що є стандартом журналістики в умовах конфлікту [15]. Чутливі фрагменти тексту додатково узгоджувалися з Джейсоном перед фінальною версткою.

Безпекові ризики, пов'язані з воєнним станом у країні (повітряні тривоги, обстріли, відключення світла), безпосередньо впливали на логістику виробництва. Для їхньої мінімізації більшість етапів роботи, включно з інтерв'ю та редагуванням, проводилися дистанційно.

Ризик вигорання та втрати мотивації є особливо значним для одноосібних проєктів. Часто мені було складно продовжувати комунікацію через супутні завдання і втрату мотивації. Робота над темою «моральної травми» та несправедливості всередині системи, яку захищаєш, потребує значного емоційного ресурсу, якого мені не завжди вистачало [11]. Для подолання цього ризику планувала реалістичні терміни, розбиваючи роботу на дрібні частини та зверталася за професійною підтримкою до редакторки Вікторії Беги, а також шукала підтримки в колег та друзів.

У підсумку, продумана стратегія управління ризиками дозволила зберегти якість та етичність медіапроєкту, забезпечивши безпеку героя та високу

достовірність викладених фактів попри складні умови воєнного часу та складність самої теми медіапроєкту.

2.7 Управління командою медіапроєкту

Успішна реалізація медіапроєкту у форматі лонгріду – це складний процес, який вимагає поєднання аналітичних, творчих, комунікативних та технічних навичок. Згідно з методичними рекомендаціями, управління командою передбачає чіткий розподіл функцій навіть у тих випадках, коли проєкт виконується переважно одноосібно [7]. Медіапроєкт «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» був реалізований мною самостійно, проте з активним залученням зовнішніх консультантів та використанням технологічних засобів, що дозволило виступати одночасно в кількох професійних ролях.

Ключові зони відповідальності управління проєктом. Для забезпечення високої якості кінцевого продукту виокремлено такі ключові зони відповідальності, які зазвичай у професійних редакціях розподіляються між різними фахівцями:

1. **Продюсування та стратегічне планування (Режисер проєкту).** Це моя зона персональної відповідальності як авторки проєкту. Вона включала розробку концепції, пошук, комунікацію і вибір головного героя (Джейсона), визначення цільової аудиторії лонгріду та контроль за дотриманням дедлайнів згідно з WBS-структурою, для того аби встигнути опублікувати матеріал.
2. **Журналістика та збір інформації (Інтерв'юер).** Основна роль, що полягала у встановленні контакту з героєм, побудові довірливих стосунків та проведенні якісного інтерв'ю [15].
3. **Літературне редагування та сторітелінг (Редактор).** У цій зоні велику підтримку надала редакторка медіа «Громадське» Вікторія Бега, яка допомогла структурувати наратив і зберегти баланс між емоційною історією Джейсона та сухою юридичною аналітикою [10; 12].
4. **Технічне забезпечення та цифрова верстка (Технічний продюсер).** Відповідальність за візуальне оформлення матеріалу в графічних редакторах .

Також сюди входила робота з ШІ-інструментами (Gemini) для первинного опрацювання англomовних свідчень і їх правильного перекладу і структурування за темами.

5. **Переклад та мовна адаптація (перспективна роль).** Хоча під час роботи використовувала ШІ-перекладач з подальшим ручним коригуванням, досвід комунікації з Джейсоном підтвердив, що для майбутніх масштабних проєктів з іноземцями необхідно мати в команді професійного перекладача. Як зазначає підполковник Андрій Співак, військовий перекладач— це не просто лінгвіст, а фахівець, який розуміє тактику та специфіку термінології, що критично важливо для уникнення викривлення сенсів під час інтерв'ю про бойові дії [14].

2.8 Управління комунікаціями медіапроєкту

Ефективне управління комунікаціями стало «нервовою системою» медіапроєкту, оскільки робота над темою іноземних добровольців потребувала не лише збору фактів, а й подолання «інформаційного табу» та гарантування безпеки героя [15]. Оскільки проєкт – це лонгрід, побудований на інтерв'ю з канадським добровольцем Джейсоном, комунікаційна стратегія була розроблена так, щоб збалансувати внутрішню координацію з редакторами та зовнішнє поширення на велику аудиторію.

Види інформації щодо проєкту. Для забезпечення цілісності дослідження виокремлено кілька ключових видів інформації, які циркулювали в межах проєкту:

1. **Внутрішня управлінська інформація.** Це графіки виконання робіт згідно з WBS-структурою, правки від редакторки Вікторії Беги. Сюди ж належать технічні вимоги до верстки на цифровій платформі та домовленості про публікацію в медіа.
2. **Первинна емпірична інформація.** Найцінніший пласт даних – це аудіозаписи та транскрипти інтерв'ю з Джейсоном. Ця інформація містить «живі факти» про побутовий хаос, фінансову непрозорість та досвід

лікування в українських шпиталях [15]. А також фото та відеоматеріали від героя лонгріду для візуалізації історії.

3. **Аналітична та верифікаційна інформація.** Це результати опрацювання нормативно-правової бази [1; 2] та дані медіамоніторингу [13; 16; 17], що дозволили зіставити суб'єктивний досвід героя з системними проблемами, описаними експертами.

Загальна схема обміну інформацією. З огляду на те, що проєкт реалізовувався переважно самостійно, схема обміну інформацією мала лінійно-вузловий характер:

- **Автор – Герой (Джейсон):** Комунікація відбувалася через захищені месенджери (Signal) через безпекові ризики. Основне правило – анонімність [15]. Джейсон надавав інформацію про реалії служби, а авторка, своєю чергою, надавала йому для ознайомлення чутливі фрагменти тексту перед публікацією.
- **Автор – Редакторка:** Взаємодія була зосереджена на літературному редагуванні та адаптації тексту для масового читача. Використовувалися Google Документи для спільної роботи в режимі реального часу [12].

Канали поширення інформації та їх характеристика.

1. **Основна платформа: диджитал-лонгрід на сайті «Громадське».** Це текстоцентричний формат, який є найбільш впливовим для «думаючої» аудиторії. Характеристика: висока довіра, тривалий час контакту з контентом, можливість міжнародного охоплення через переклад [12].
2. **Соціальна мережа X (Twitter).** Це стратегічно важливий канал для цього дослідження, оскільки саме тут ведеться найактивніший дискурс щодо іноземних добровольців за участю таких фігур, як Раян О'Лірі [36]. Публікація тез лонгріду англійською мовою з відповідними тегами (#InternationalLegion, #UAArmy) дозволяє вийти на прямий контакт із західними військовими експертами та журналістами. Твітер користується попитом серед іноземних добровольців де вони діляться своїми історіями і шукають підтримки.

3. **Instagram та Facebook.** Використовуються для візуального просування. Основний акцент – на емоційних цитатах Джейсона. Характеристика: візуальна привабливість, висока інтерактивність (коментарі, репости), формування спільноти з однодумців навколо матеріалу.

Підсумовуючи, управління комунікаціями у проєкті було спрямоване на те, щоб перетворити особисту історію одного військового на масштабне медійне висловлювання. Використання мультимедійних каналів у поєднанні з чітким механізмом внутрішньої верифікації дозволило створити продукт, який не лише інформує, а й створює підґрунтя для реальних змін у системі інтеграції іноземних захисників.

2.9 Моніторинг виконання медіапроєкту

Системний моніторинг виконання проєкту проводила самостійно протягом десяти місяців роботи, що дозволило повністю контролювати кожен етап створення лонгріду. Оскільки виконувала більшість професійних ролей одноосібно, основним інструментом було щотижневе відстеження прогресу: від вивчення нормативної бази [1; 2] до фінальної верстки на цифровій платформі [12]. Особисто займалася верифікацією змісту і перекладом.

Крім того, постійно здійснювала безпековий та етичний аудит тексту, регулярно перевіряючи його на відсутність деанонімізуючих деталей, які могли б нашкодити герою чи його родині [15]. Технічний контроль якості також лежав на мені: самостійно координувала роботу ШІ-перекладача Gemini, доповнюючи її ретельною ручною перевіркою військової термінології.

Після завершення виробничого етапу оцінювала результати проєкту. Такий комплексний підхід до самостійного моніторингу та оцінки ефективності дозволив вчасно реагувати на ризики й гарантувати високу якість верифікованого аналітичного продукту.

Висновки до 2 розділу

Лонгрід реалізовано як медіапроєкт, що висвітлює суспільно важливу тему іноземців в українських збройних силах і ставлення до них. Його

життєвий цикл охоплював чотири ключові етапи: планування, підготовка, виробництво та завершення, – кожен із яких був детально мною продуманий, оптимізований і систематизований [7]. Основною ідеєю проєкту стало створення якісного лонгріду про іноземця, який, маючи негативний досвід в українській армії, все ж вирішив повернутися на службу. Який за можливості вплине на вирішення описаних там проблем, або спричинить обговорення у інфопросторі. Управління змістом, часом, ресурсами, вартістю, якістю, ризиками та комунікаціями відбувалося за принципами ефективності та самоорганізації, оскільки значна частина функцій виконувалася мною як авторкою проєкту одноосібно [6; 8]. Загальна тривалість роботи склала близько десяти місяців, а загальна вартість проєкту оцінюється в приблизно 30 тисяч гривень, більша частина яких пішла на технічне забезпечення. Проєкт активно використовував WBS-структуру для деталізації робочих процесів, що дозволило ефективно розподіляти ресурси та контролювати якість. Моніторинг на всіх етапах допоміг вчасно реагувати на виклики та адаптувати стратегію. Незважаючи на обмежені фінансові та людські ресурси, а також потенційні ризики (технічні, комунікаційні, змістові, репутаційні та безпекові), проєкт успішно досяг поставлених цілей, демонструючи високу якість контенту та системний підхід до управління.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДІАПРОЄКТУ

3.1 Проблеми з практичною реалізацією проєкту

Реалізація лонгріду про іноземних військових супроводжувалася низкою викликів, пов'язаних як із загальними труднощами у сфері журналістики в Україні, так і з конкретною темою мого матеріалу [12; 13]. Попри чітко окреслену концепцію та високий рівень мотивації, на практиці довелося зіткнутися з низкою бар'єрів, які змусили кардинально переглянути концепцію та методи роботи.

Пошук героя та етичні дилеми. Найпершою і найбільш часозатратною проблемою для мене став пошук головного героя який буде цікавим і погодиться дати інтерв'ю. Початковий план передбачав залучення кількох бійців із різних підрозділів для створення широкої панорами думок і я їх знайшла і опитала для створення кращих питань для лонгріду використовуючи їх досвід. Проте виявилось, що іноземні військові вкрай неохоче йдуть на контакт із цивільними журналістами через недовіру та побоювання санкцій з боку командування [15]. Джейсона знайшла через соціальні мережі, і процес побудови довіри тривав кілька тижнів. Ми певний час просто спілкувалися про його досвід. Навіть після особистої зустрічі та тривалих переговорів боєць погодився на інтерв'ю лише за умови суворої анонімності та повної відмови від відеоформату.

Трансформація концепції: від аналітики до «живої» драми. Друга проблема стосувалася змістового наповнення. Спочатку планувала, що проєкт буде збалансованим переліком системних проблем із розлогими коментарями влади, юристів та військового керівництва. Однак у процесі роботи стало зрозуміло, що «суха» аналітика програє на фоні емоційної потужності свідчень Джейсона. Його розповіді про те, як інструктори пропонують вчити розбір зброї через YouTube, або про крадіжки особистих речей у поранених, виявилися набагато цікавішими та глибшими за офіційні пресрелізи [15]. Зроблено свідомий вибір на користь інтерв'ю, що дозволило показати

«людське обличчя» бюрократичних проблем, хоча це й відхилило від початкового плану залучення багатьох експертів.

Психологічний тиск та тональність матеріалу. Наступним викликом стала надзвичайно депресивна тональність інтерв'ю. Відвертість Джейсона мала зворотний бік: матеріал виходив переповненим гнівом, розчаруванням та болем. Герой прямо заявляв, що іноді хотів померти, аби не проходити через пекло української медичної системи, та зізнавався у складних почуттях до країни, яку приїхав захищати [15]. Як авторка, опинилася в ситуації, коли було складно зрозуміти: матеріал – це якісна соціальна журналістика чи просто «скандальне» збирання бруду? Існував реальний ризик, що така критика буде використана ворогом або сприйнята суспільством як невдячність [11]. Аби подолати цей бар'єр, довелося проводити додаткову верифікацію кожного «шокуючого» факту через сторонні звіти та медіамоніторинг [13; 16]. Це допомогло перетворити особисту образу солдата на обґрунтовану критику системи «оберткових дверей».

Комунікаційна криза та організаційні труднощі. Окремим стресовим фактором стали проблеми в комунікації з редакцією. Посеред травня, коли текст лонґріду вже був фактично готовим і потребував фінального узгодження, редакторка медіа «Громадське» Вікторія Бега перестала відповідати на повідомлення. Для авторки, що працює над проєктом самотужки, це стало серйозним ударом по мотивації. Цей досвід підкреслив ризикованість одноосібних проєктів, де відсутність підтримки команди може призвести до зупинки процесу в найкритичніший момент.

У підсумку, практична реалізація проєкту навчила гнучкості. У журналістиці конфліктів герой та його безпека завжди важливіші за початковий формат, а чесність матеріалу, навіть якщо вона здається депресивною, вартує більше. Попри всі бар'єри – від мовчання редакторки до анонімності героя – вдалося зберегти авторську глибину та створити верифікований аналітичний продукт, який підіймає питання людської гідності в умовах війни.

3.2 Особливості реалізації медіапроєкту

Практична реалізація медіапроєкту «Бути кращими за Росію недостатньо – 90% світу кращі за Росію» стала комплексним процесом, що поєднав у собі глибоку аналітичну роботу, етично складне журналістське розслідування та технічне втілення у форматі лонгріду. Орієнтуючись на методичні рекомендації щодо життєвого циклу проєкту [7], структурувала реалізацію за чотирма фазами: від отримання ресурсів та вивчення проблематики до технічної реалізації та фінальної оцінки результатів. Ключовою особливістю роботи стала трансформація проєкту зі звичайного аналітичного огляду в сторітелінг, побудований на особистому досвіді канадського добровольця Джейсона.

Аналітична підготовка та занурення в контекст. Першою особливістю реалізації став етап ґрунтового дослідження середовища. Оскільки тема іноземних добровольців часто оповита «інформаційним табу», необхідно було зіставити офіційні дані Міністерства оборони [20; 21] з реальними викликами, які фіксують правозахисники та аналітики [16]. Розпочала з аналізу нормативно-правової бази, зокрема Закону України № 3633-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку» [1] та Закону № 4019-IX від 10 жовтня 2024 року, що регулює порядок прийняття та проходження військової служби за контрактом іноземцями та особами без громадянства [2]. Дослідження показало, що законодавство нагадує «Франкенштейна» – воно фрагментарне та позбавлене чітких процедур, що створює численні бюрократичні пастки [16; 22]. Ці теоретичні знання дозволили сформулювати правильні запитання для інтерв'ю, аби виявити, як ці «паперові» норми працюють (або не працюють) на практиці. Важливою частиною підготовки став моніторинг медіа, де виявила проблему «обертових дверей»: із 30 тисяч добровольців у строю залишилося лише близько 5 тисяч через системну неефективність інтеграції

[17]. Також особисто спілкувалася ще з двома іноземцями, і вони теж мали розчарування в системі.

Робота з героєм: Побудова довіри та заходи безпеки. Найскладнішою особливістю реалізації особисто для мене став пошук та комунікація з головним героєм. Джейсон – канадець, колишній студент-медик, який не мав військового досвіду, але самостійно опанував навички піхотинця, а згодом – оператора БПЛА після важкої ампутації [15].

Проблеми та можливості їх подолання:

- **Відмова від відеоформату:** Герой категорично відмовився показувати обличчя та називати справжнє ім'я заради безпеки своєї родини в Канаді [15]. Вихід – вибір формату лонгріду, де анонімність дозволила отримати максимально відверті свідчення, які неможливо було б озвучити публічно.
- **Побудова довіри:** Протягом десяти місяців Джейсон тримав своє рішення про службу в таємниці навіть від друзів. Для того, щоб він заговорив про корупцію в госпіталях та крадіжки речей, довелося провести кілька попередніх зустрічей без запису, демонструючи розуміння його «моральної травми» [11]. Це дозволило подолати бар'єр між «місцевим» та «іноземцем».

Текстотворення та стратегія сторітелінгу. Наступна особливість реалізації полягала в обробці «сирого» матеріалу багатогодинного інтерв'ю. Завдання полягало в тому, щоб зберегти автентичний голос героя, але інтегрувати його в аналітичну структуру [10].

Використала метод сторітелінгу, щоб перетворити скарги Джейсона на системний аналіз. Наприклад, його розповідь про пораду інструктора «дивитися розбір АК у YouTube» стала яскравою ілюстрацією провалу офіційної підготовки на полігонах [15]. Його досвід у медичній системі, який він назвав «найгіршим у житті», де персонал «забував» давати ліки, був поданий не як приватний випадок, а як приклад відсутності мовної та адміністративної адаптації в госпіталях [15; 26].

Проблема тональності. Найважчим викликом під час роботи над цим медіапроектом став пошук правильної емоційної тональності. Коли ти працюєш із живою людиною, яка чотири роки перебуває в пекельних умовах війни, текст апріорі не може бути легким. Матеріал виходив надзвичайно депресивним. Джейсон прямо заявляв, що іноді хотів померти через некомпетентність системи [15]. Шлях подолання: аби текст не сприймався як ворожа пропаганда, збалансувала його розділом про трансформацію. Показала, як боєць, попри гнів на українську бюрократію та крадіжки, все одно залишається в строю, бо «ненависть до ворога тримає його» [15]. Це зробило матеріал історією про незламність духу, а не просто переліком проблем. Я знаю, що тема токсична і нею може маніпулювати ворог, тому я спеціально вивела героя на розмову про його внутрішню еволюцію. Матеріал не б'є по ЗСУ він підсвічує конкретні баги системи через історію неймовірно сильної людини, яка залишається з нами попри все.

Технічні та лінгвістичні аспекти реалізації. Реалізація проєкту не вимагала специфічного набору технічних інструментів. Основними ресурсами стали ноутбук, смартфон та спеціалізоване ПЗ.

1. **ШІ-інструменти:** Для перекладу складних військових термінів та юридичних нюансів під час роботи з англomовним героєм використовувала ШІ-перекладач Gemini. Це пришвидшило обробку транскриптів, проте вимагало ретельного ручного редагування, щоб уникнути викривлення значень у специфічному армійському сленгу [1; 2]. Але так як я вже маю достатній рівень володіння англійської мови я змогла вільно спілкуватися з героєм, інколи перевіряючи правильність перекладу певних термінів чи слів.
2. **Диджитал-верстка:** Проєкт було адаптовано для цифрових майданчиків типу «Громадське» [12].

Управління комунікаційними кризами. На завершальному етапі реалізації зіткнулася з серйозною організаційною проблемою – мовчанням редакції. Посеред травня редакторка медіа, з яким була попередня

домовленість, перестала відповідати на повідомлення. Я дуже довго не розуміла чи матеріал опублікують, але його все ж затвердили до публікації.

Висновки щодо особливостей реалізації. Реалізація лонгріду підтвердила, що для успішного медіапроєкту в сучасній Україні недостатньо бути лише журналістом – потрібно бути менеджером, який вміє планувати ресурси та структурувати роботи [7].

Головні уроки реалізації:

1. **Герой важливіший за формат:** Безпека та анонімність Джейсона стали вищими за бажання створити відеоконтент, що в результаті лише додало матеріалу глибини та чесності [15].
2. **Людський капітал:** Проєкт ще раз підкреслив, що іноземці – це не лише «ресурс», а інтелектуальний потенціал, який Україна ризикує втратити через бюрократію [17; 24].

У підсумку, попри всі бар'єри – від мовного бар'єра до комунікаційної кризи з редакторами – проєкт було успішно реалізовано як верифікований аналітичний лонгрід. Він сподіваюся став інструментом для стимулювання прозорого діалогу про необхідність реформування системи інтеграції іноземних захисників України. А також мотивацією до змін в системі. Можливо якщо ми будемо частіше говорити про ці проблеми то це прискорить їх вирішення.

3.3 Рекомендації щодо покращення розробки та реалізації медіапроєкту

Підсумовуючи роботу, можу сказати, що практична реалізація медіапроєкту про іноземних добровольців стала для мене складним, але надзвичайно цінним досвідом, який вимагав постійної адаптації до реалій воєнного часу. Основною особливістю втілення задуму стала докорінна трансформація формату. Довелося відмовитися від ідеї відеоінтерв'ю на користь анонімного аналітичного лонгріду. Це рішення виявилось стратегічно правильним, адже саме воно забезпечило ту міру довіри з боку героя, яка дозволила висвітлити зазвичай приховані аспекти служби – від

«бюрократичної пастки» [16; 22] до реальних умов у військових шпиталях [15; 26].

Процес роботи виявив значні труднощі, пов'язані з пошуком героя який може без прикрас розповісти про свій досвід військового в Україні і перебування у шпиталі та необхідністю балансувати між емоційно важкими свідченнями Джейсона та об'єктивною аналітикою. Важливим уроком стала обов'язкова багаторівнева верифікація суб'єктивних фактів через сторонні звіти та медіамоніторинг [13; 16], що дозволило перетворити «скандальну» інформацію на ґрунтовне соціальне дослідження. Крім того, реалізація проєкту переважно одноосібно підкреслила ризики вигорання та вразливість перед організаційними кризами, як-от мовчання редакції, що вказує на необхідність формування мінімальної команди для майбутніх подібних ініціатив.

Навіть після завершення основної роботи над медіапроєктом продовжую підтримувати зв'язок із Джейсоном. Ми інколи спілкуємося, що дозволяє відстежувати його подальшу трансформацію та успіхи у підрозділі БпЛА. Цей сталий контакт підкреслює етичну відповідальність журналіста перед героєм і додає матеріалу глибини, яка виходить за межі простого збору інформації.

На основі отриманого досвіду сформульовано кілька порад на майбутнє, які допоможуть покращити розробку подібних проєктів:

1. **Перехід до командної роботи.** Реалізація такого складного проєкту одноосібно створює ризик вигорання та обмеженості погляду. У майбутньому варто залучати професійного редактора для структурування емоційного наративу та спеціалізованого військового перекладача [14].
2. **Посилення візуальної аналітики.** Для аудиторії варто активніше використовувати інструменти візуалізації даних (наприклад, Figma). Складні системні проблеми, як-от різниця між обіцяними \$4 тис. та реальними \$1,5 тис. виплат [13; 16], набагато ефективніше сприймаються через порівняльні таблиці та інфографіку, ніж через сухий текст.

3. **Розширення дистрибуції через X (Twitter).** Оскільки основний міжнародний дискурс щодо іноземних добровольців та критика бюрократії ЗСУ зосереджені саме на цій платформі (кейси Раяна О'Лірі) [36], майбутні проєкти повинні мати англомовну адаптацію тез для виходу на прямий контакт із західними експертами та журналістами.
4. **Фокус на системних змінах.** Журналістиці про іноземців варто відходити від «глянцевих» історій. Потрібно більше розповідати про використання професійного досвіду іноземних фахівців у високих технологіях, а не лише в піхоті [24].
5. **Психологічна та етична обережність.** Робота з темою «моральної травми» вимагає від автора високої емпатії та готовності до «депресивної» тональності матеріалу [11]. Важливо балансувати критику системи розповідями про внутрішню трансформацію бійця, щоб матеріал не виглядав як ворожа пропаганда, а став інструментом для покращення Збройних Сил. Ці кроки дозволять перетворити окремі інтерв'ю на потужний інструмент суспільного діалогу, який допоможе Україні стати справді правовою державою, де цінують кожного захисника, незалежно від його громадянства.

Висновки до 3 розділу

Реалізація лонгріду «Бути кращими за Росію недостатньо— 90% світу кращі за Росію» виявилася складним і багатогранним процесом, що поєднав у собі аналітичні, організаційні та етичні виклики. Проблеми з тривалим пошуком героя, складність побудови довіри та технічні труднощі перекладу підтвердили, що створення такого проєкту потребує не лише журналістської бази, а й високої адаптивності та вміння працювати з чутливим контентом [15]. Брак постійної команди (зокрема спеціалізованого перекладача) значно ускладнював роботу, адже всі етапи виконувалися мною одноосібно, що створювало надмірне навантаження та підвищувало ризик зупинки проєкту під час комунікаційної кризи з редакцією. Важливим викликом стало поєднання надзвичайно депресивних особистих свідчень Джейсона з

об'єктивною аналітикою [15], що вимагало балансування між емоційністю «живої» історії та експертною верифікацією фактів [13; 16].

Фінансові обмеження та реалізація проєкту за власні ресурси також стримували можливості для поліпшення візуальної складової та масштабного просування. Однак отриманий досвід показав, що навіть в умовах мінімальних ресурсів можливо створити суспільно значущий продукт, який торкається критичних проблем інтеграції іноземців та захисту людської гідності [16; 22]. Хоча в ході роботи я зрозуміла що відеопроєкт з красивим візуалом спрацював би краще на нашу цільову аудиторію. Але зважаючи на фінансові обмеження та небажання героя показувати обличчя це було б складно реалізувати. Але я планую зробити такий відеоматеріал в майбутньому.

Отже, реалізація цього лонгріду стала важливою для мене школою зростання в журналістиці, що вимагає переходу до командної роботи для досягнення вищих стандартів якості. Важливо, що навіть після завершення роботи продовжую підтримувати зв'язок із Джейсоном, що дозволяє відстежувати його долю та допомогти при потребі. я уже допомагала йому із проблемами з банком, адже ПриватБанк хоч і має англomовну лінію для супроводу англomовних клієнтів банку, але доступ до англomовного оператора обмежений. Тому іноземці потребують допомоги україномовних друзів чи знайомих які зможуть перекладати суть проблеми оператору, а потім іноземцю.

Із-поміж першочергових рекомендацій для подальшого розвитку варто виокремити такі: формування мінімальної команди із залученням військового перекладача та редактора [14]; інвестиції у візуальну аналітику та інфографіку (наприклад, через Figma) для кращого сприйняття складних цифр [13; 16]; активна робота над розширенням аудиторії через англomовну адаптацію тез у мережі X (Twitter) [36]; впровадження жорсткого планування за WBS-структурою; розвиток формату, а також співпраця з правозахисними та волонтерськими ініціативами [22]. Усе це дозволить проєкту не лише

покращити якість контенту, а й стати інструментом реальних змін у ставленні до іноземних захисників України.

Але також у планах змінити формат проєкту на відео, аби збільшити кількість глядачів і розширити цільову аудиторію. Бо жива мова героя, його міміка та емоції на екрані нівелюють будь-які спроби звинуватити матеріал в упередженості. Також важливо додати англійські, а також іспанські субтитри для того аби іноземці розуміли зміст і знали що ми не замовчуємо проблеми, а прагнемо їх вирішувати. Зрештою, я вважаю, що наявність іншомовних субтитрів відкриває шлях для дистрибуції цього відеоматеріалу на закордонних партнерських платформах та серед міжнародних правозахисних організацій, що посилить репутаційний статус України як прозорої правової держави.

ВИСНОВКИ

Отже, під час проведення дослідження було реалізовано мету та завдання медіапроєкту, що дозволяє зробити такі висновки:

1. Визначення та аналіз бар'єрів в інтеграції іноземних добровольців. Дослідження підтвердило, що станом на 2026 рік участь іноземців у Силах оборони України є системним процесом, де представники понад 75 країн світу становлять близько 2% від загальної чисельності війська. Проте повноцінна інтеграція цих захисників блокується сукупністю мовних, культурних та бюрократичних чинників [16]. Ключовим викликом є стан українського законодавства, яке експерти влучно називають «законодавством Франкенштейна» через його фрагментарність, розпорошеність між актами та відсутність чітких процедур виконання. Іноземні бійці часто опиняються в стані інформаційної ізоляції, не маючи на руках примірників контрактів та будучи позбавленими доступу до державних цифрових сервісів, таких як «Дія» чи «Армія+» [16]. Це призводить до виникнення «бюрократичної пастки», коли будь-яка втрата документів під час бойових дій перетворюється на адміністративний хаос, вихід із якого для людини без родинних зв'язків в Україні та знання мови є майже неможливим. Це впливає на їх моральний стан, результативність і головне кількість іноземних новобранців у лави Сил оборони України у стані недостатчості мобілізаційного ресурсу.

2. Аналіз фінансового та медичного забезпечення іноземного контингенту. Емпіричні дані та свідчення героїв проєкту виявили глибоку прірву між «рекрутинговою картинкою» та реальною ситуацією із забезпеченням [13; 16]. Зокрема, зафіксовано непрозорість нарахування «бойових» та бюрократичні перепони. Найбільш вразливою зоною залишається медична система та реабілітація. Відсутність штатних військових перекладачів у госпіталях та неготовність персоналу до комунікації з англо- чи іспаномовними пацієнтами призводять до випадків неналежного догляду [26], коли поранені бійці змушені покладатися лише на підтримку один одного. Усе це руйнує «військову легітимність» державної

машини в очах іноземних добровольців, які приїхали захищати демократичні цінності [28].

Окремим психологічним та репутаційним ударом є кричуща різниця у ставленні середньої ланки командування до особового складу. Як зазначає згаданий ветеран Морської піхоти США, в американській армії сержанти та офіцери живуть життям своїх солдатів, знають проблеми кожного і перебувають безпосередньо з ними на позиціях. В українських реаліях іноземці часто стикаються з відлунням «совка», де командування дистанціюється від солдатів, а взаємодія між різними батальйонами на полігонах чи під час бойових дій практично відсутня.

3. Дослідження медійності проблеми та верифікація через особистий досвід. Моніторинг медіапростору продемонстрував панування «інформаційного табу» на обговорення системних прогалин служби іноземців, що часто замінюється суто героїчними або «глянцевими» образами [13]. Проте реальний стан справ характеризується проблемою «обертових дверей»: із 30 тисяч добровольців, що вступили до лав ЗСУ з 2022 року, у строю залишилося менше 5 тисяч осіб [17]. Основною причиною масових розірвань контрактів після перших шести місяців є не брак мотивації, а неефективне використання людського та інтелектуального капіталу, коли досвідчені офіцери НАТО чи фахівці з високих технологій розглядаються системою виключно як рядова піхота [17; 24]. Глибинне інтерв'ю з канадським добровольцем Джейсоном дозволило верифікувати ці теоретичні висновки [15]: його шлях від студента-медика до піхотинця, а згодом до оператора БпЛА після ампутації, став доказом того, що лише власна впевненість бійця дозволяє йому залишатися корисним у системі, яка не пропонує програм перепідготовки та інтеграції потенціалу іноземців.

4. Реалізація проєкту та стратегічні рекомендації для вдосконалення системи. Успішне втілення медіапроєкту у формі лонгшріду «Бути кращими за Росію недостатньо...» довело ефективність системного підходу до медіаменеджменту навіть за умов обмежених ресурсів [6; 7]. Завдяки

застосуванню WBS-структури вдалося чітко розподілити етапи розробки від складного пошуку героя до цифрової верстки на платформі «Громадське» [12]. Практичний досвід підтвердив необхідність залучення до таких проєктів перекладачів [14], оскільки ШІ-інструменти, хоч і прискорюють роботу, не завжди вловлюють специфіку термінології та сленгу. На основі результатів проєкту сформульовано рекомендації для держави: перехід до офіцерських контрактів для іноземців [20], цифровізація обліку через «Армія+», подолання мовного бар'єра в медицині [21] та створення екосистеми супроводу іноземного контингенту на рівні кожної частини [22]. Головний висновок роботи полягає в тому, що чесна соціальна журналістика є формою турботи про Збройні Сили, адже виявлення проблем є першим кроком до їх подолання та зміцнення репутації України як правової держави. Також позитивні зміни вплинуть на рекрутинг нових військових у Збройні Сили України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

I. Нормативно-правові акти

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку : Закон України від 11.04.2024 № 3633-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3633-20>.
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку прийняття на військову службу та проходження військової служби за контрактом іноземцями та особами без громадянства у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України : Закон України від 10.10.2024 № 4019-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4019-20>
3. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI (із змінами) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3773-17> .
4. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 № 2235-III (із змінами) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2235-14>.
5. Положення про проходження іноземцями та особами без громадянства військової служби у Збройних Силах України : Указ Президента України від 10.06.2016 № 248/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/248/2016> .

II. Основна література та методичні посібники

6. Блага Н. Управління проектами : навчальний посібник. Львів : Магнолія 2006, 2021. 188 с.
7. Методика планування, реалізації та документування кваліфікаційних медійних проєктів : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 061 «Журналістика» / уклад. Р.

Т. Шулик, З. В. Годунок, О. В. Шершньова, В. Д. Бондар. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. 29 с.

8. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 432 с.

9. Пушкар О. І., Грабовський Є. М. Культура цифрових медіа : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 164 с.

10. Романенко О. Як готувати свій медіапроект: інгредієнти й технологія. Кейс LIGA.Life // The Lede. URL: <https://www.thelede.media/cases/2020/03/12/1532/> .

11. Verini J. They Will Have to Die Now: Mosul and the Fall of the Caliphate. London : Oneworld Publications, 2019. 288 p.

III. Матеріали медіа, аналітичні звіти та статті

12. Бега В. Чому іноземні добровольці залишають ЗСУ: проблеми та виклики // Громадське. 2026. 12 квітня. URL: <https://hromadske.ua/> .

13. Ветерани-нелегали. Білоруських і російських добровольців ковтає болото української бюрократії // Texty.org.ua. 2026. 24 березня. URL: <https://texty.org.ua/articles/117121/veterany-nelehaly-biloruskyh-i-rosijskyh-dobrovolciv-kovtaye-boloto-ukrayinskoyi-byurokratiyi/> .

14. В Україні розформовують Інтернаціональні легіони – підполковник Андрій Співак // Українська правда : YouTube-канал. 2025. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=F5v0qVjQd-Q> .

15. Глибинне інтерв'ю з добровольцем Джейсоном (Канада). Березень–травень 2026 р. Особистий архів (ексклюзивні матеріали проєкту).

16. Зуб О. Іноземні добровольці в ЗСУ потребують системної інтеграції та чіткого правового статусу – дослідження // Міжнародний фонд «Відродження». 2026. 6 травня. URL: https://www.irf.ua/program/human_rights/ .

17. Іноземці в ЗСУ: чому добровольці не залишаються надовго // Texty.org.ua. 2026. 14 квітня. URL: <https://texty.org.ua/articles/117250/desyat-procentiv-inozemciv-vse-shche-v-ukrayini-chomu-ne-vdayetsya-zaluchaty-dobrovolciv/>.

18. Іноземці розривають контракти із ЗСУ через переведення у штурмовики // UKR.NET (за матеріалами DeepState). 2025. 11 грудня. URL: <https://www.ukr.net/news/details/society/108535356.html>.
19. Колумбійці на «нулі». Велике інтерв'ю з командиром Другого інтернаціонального легіону Олександром Якимовичем // Главком. 2025. 28 липня. URL: <https://glavcom.ua/interviews/kolumbijtsi-na-nuli-velike-intervju-z-komandirom-druhoho-internatsionalnoho-lehionu-1069703.html>.
20. Міноборони унормовує порядок служби іноземців на офіцерських посадах // Офіційний вебсайт Міністерства оборони України. 2025. 5 грудня. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2025/12/05/minoboroni-unormovue-poryadok-sluzhbi-i-nozemcziv-na-oficzerskih-posadah/>.
21. Права та соціальні гарантії для іноземних добровольців // Офіційний вебсайт Міністерства оборони України. 2025. 22 грудня. URL: <https://www.mil.gov.ua/news/2025/12/22/prava-ta-soczialni-garantii-dlya-inozemnih-dobrovolcziv/>.
22. Правовий навігатор для іноземців та осіб без громадянства // Юридична допомога бійцям від ГО «Принцип». URL: <https://foreigners.navigator.pryncyp.org/uk>.
23. Тік-так: 36 найефективніших технік тайм-менеджменту // Школа цифрових навичок «Пара». URL: <https://para.school/time-management-techniques>.
24. Чому ЗСУ втрачають іноземних добровольців і що треба змінити. Думка військового // Texty.org.ua. 2025. 9 жовтня. URL: <https://texty.org.ua/fragments/116050/chomu-zsu-vtrachayut-inozemnyh-dobrovolcziv-i-sho-treba-zminyty-dumka-vijskovoho/>.
25. Чому іноземці воюють за Україну – історії Терма, Рисі, Віскі, Су та Каса // Суспільне Харків. 2025. 13 березня. URL: <https://suspilne.media/kharkiv/>.
26. Гірше за Ірак: британські та американські ветерани війни в Україні скаржаться на недостатню допомогу // NV. 2026. 23 березня. URL:

<https://techno.nv.ua/ukr/medicine/veterani-inozemci-zsu-doslidzhennya-viyavilo-nest-achu-medichnoji-pidtrimki-ta-travmi-50594014.html>.

27. «Я тут ніхто. Але продовжую боротися за Україну». З якими проблемами стикаються іноземні добровольці, які воюють за ЗСУ// hromadske URL: <https://hromadske.ua/viyskovi/248902-ia-tut-nikh-to-ale-prodovzuiu-borotysia-za-ukrayinu-z-iakymy-problemamy-stykaiutsia-inozemni-dobrovoltsi-iaki-voiuiut-za-zsu>

IV. Академічні та іноземні джерела

28. Arnold T. D., Fiore N. Five Operational Lessons from the Battle for Mosul // Military Review. 2019. Vol. 99, No. 1. P. 56–71.

29. Krick B. C., Petkun J. B., Revkin M. R. Civilian Harm and Military Legitimacy: Evidence from the Battle of Mosul // International Organization. 2025. Vol. 79. P. 332–357.

30. Mosul after the Battle: Reparations for civilian harm and the future of Ninewa // Ceasefire Centre for Civilian Rights. 2020. January. 35 p.

31. Panait C. From Ideology to Identity: The Complex Realities of International Military Volunteers in Ukraine // Review of the Air Force Academy. 2024. No. 2 (50). P. 45–58.

32. The Golden Division: Iraq's 1st Special Operations Brigade // Grey Dynamics. 2022. March 16. URL: <https://greodynamics.com/> (дата звернення: 31.05.2026).

33. The rise and fall of the Isis 'caliphate' // The Guardian. 2019. March 24. URL: <https://www.theguardian.com/> (дата звернення: 31.05.2026).

34. British fighter on returning to war in Ukraine after injury // The Kyiv Independent : YouTube-канал. 2026. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4j2KupRmbBo> (дата звернення: 31.05.2026).

35. Why Colombian volunteers are joining war in Ukraine // The Kyiv Independent : YouTube-канал. 2025. URL: https://www.youtube.com/watch?v=P_Yw8v_4_6Y (дата звернення: 31.05.2026).

36. International Legion (Ukraine) // Wikipedia, The Free Encyclopedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/International_Legion_\(Ukraine\)](https://en.wikipedia.org/wiki/International_Legion_(Ukraine)).

V. Матеріали соціальних мереж та кейси

37. Профіль Ryan O'Leary (@RyanO_ChosenCoy) у мережі X (Twitter). URL: https://x.com/RyanO_ChosenCoy.
38. Профіль April Huggett (@AprilHuggett) у мережі X (Twitter). URL: <https://x.com/AprilHuggett>.
39. Профіль Sicily in Ukraine (@WarNoire) у мережі X (Twitter). URL: <https://x.com/WarNoire>.
40. Сторінка користувача wh1tenerdy у мережі X (Twitter). URL: <https://x.com/wh1tenerdy>.
41. Профіль Maser Gifford у мережі Facebook. Досвід британських добровольців в Україні.
42. Профіль Віталія Катрана (@ConnieLin...) у мережі X (Twitter). Кейс отримання громадянства.
43. Офіційна сторінка Міжнародного Легіону ТрО в Instagram. URL: <https://www.instagram.com/>.
44. Пост командира батальйону «Кас» про мотивацію іноземців // Суспільне Харків. 2025.
45. Сторінка волонтерки Ребеки (Велика Британія) в Instagram. URL: <https://www.instagram.com/>.
46. Кейс добровольця «Терма» (Аргентина) про перші враження від України // Суспільне Харків. 2025.
47. Кейс добровольця «Лінкса» (Канада) про українське коріння // Суспільне Харків. 2025.
48. Кейс добровольця «Віскі» (Шотландія) про релігійну мотивацію // Суспільне Харків. 2025.
49. Кейс добровольця «Су» (Японія) про вивчення воєнного мистецтва // Суспільне Харків. 2025.

50. Публікація DeepState про переводи іноземців у штурмовики. URL: <https://t.me/DeepStateUA>.

51. Офіційний Telegram-канал Головного управління розвідки МО України. Новини інтернаціональних підрозділів.

52. Сайт Visit Ukraine. Інструкція для вступу іноземців до ЗСУ. URL: <https://visitukraine.today/>.

Додатки

Додаток А

СТРУКТУРА РОЗБИТТЯ РОБІТ МЕДІАПРОЄКТУ (Work Breakdown Structure– WBS)

Лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо– 90% світу кращі за Росію»

Активация Wi
Перейдіть до роз

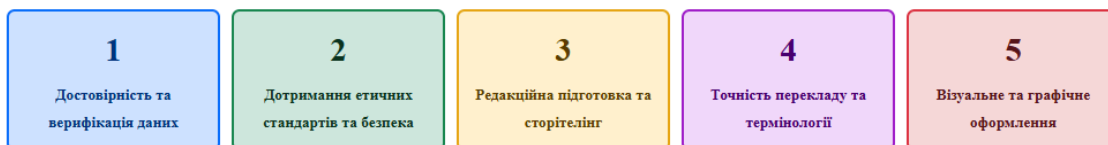
Додаток Б

ПЛАН УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДІАПРОЄКТУ

Лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо— 90% світу кращі за Росію»

ПЛАН УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ МЕДІАПРОЄКТУ

Лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо — 90% світу кращі за Росію»

Додаток В

СТРУКТУРА РЕСУРСІВ МЕДІАПРОЄКТУ

(Resource Breakdown Structure– RBS)

Лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо– 90% світу кращі за Росію»

Медіапроект «Бути кращими за Росію недостатньо– 90% світу кращі за Росію»	
1. Людські ресурси	
Авторка / журналістка	(Надія Бутесць)
Редакторка «Громадського»	(Вікторія Бега)
Герой / основне джерело	(Джейсон, Канада)
2. Технічні ресурси	
Ноутбук Gateway	(написання, редагування)
Смартфон Realme	(запис, комунікація)
Google Документи	(спільна робота)
ШІ-перекладач Gemini	(переклад термінів)
Signal / WhatsApp	(захищена комунікація)
Figma	(верстка й дизайн)
3. Інформаційні ресурси	
Нормативно-правова база	(Закони № 3633-IX, № 4019-IX; Укази)
Медіамоніторинг	(X/Twitter, YouTube, Instagram)
Глибинне інтерв'ю з Джейсоном	(березень–травень 2026)
Офіц. сайти Міноборони	та ГО «Принцип»
4. Фінансові ресурси	
Ноутбук Gateway	20 000 грн (одноразово)
Смартфон Realme	10 000 грн (одноразово)
Інтернет	~400 грн/міс
ШІ-інструменти	безкоштовна версія Gemini
Разом: ~30 000 грн	

Посилання на лонгрід «Бути кращими за Росію недостатньо— 90% світу кращі за Росію»

Робота затверджена до публікації у медіа Hromsdske.

А також опублікована на платформі Medium

